

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2010/40

Karar Sayısı : 2012/8

Karar Günü : 19.1.2012

R.G. Tarih-Sayı : 06.03.2013-28579

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet Partisi (Cumhuriyet Halk Partisi) TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri Hakkı Suha OKAY, Kemal KILIÇDAROĞLU ve Kemal ANADOL

İPTAL DAVASININ KONUSU : 17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un;

1) 1. maddesinin, (1) numaralı fıkrasında yer alan *"terörle mücadeleyle ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı"* bölümünün,

2) 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) ve (d) bentlerinin,

3) 3. maddesinin,

4) 4. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarının,

5) 5. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasında yer alan *"Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları"* ibaresinin,

b- (3) numaralı fıkrasının,

6) 6. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasında yer alan *"Terörle"* sözcüğünün,

b- (1) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin,

c- (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan *"veya yaptırmak"* ibaresinin,

d- (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde yer alan *"Güvenlik kuruluşlarına"* ve *"ilgili kurumlara"* ibarelerinin,

e- (1) numaralı fıkrasının (f) bendinin,

7) 7. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan *"Bakana"* sözcüğünün,

8) 8. maddesinin,

9) 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

a- (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan *"uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlamak..."* ibaresinin,

b- (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan *'Güvenlik kuruluşları'* ibaresinin,

c- (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan *'Valilikler'* sözcüğünün,

d- (a) bendinin (4) numaralı alt bendinin,

e- (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan *'Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek,'* ibaresinin,

f- (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan *'yaptırmak'* sözcüğünün,

g- (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan *'Terörle'* sözcüğünün,

10) 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

a- (b) bendinin (1) numaralı alt bendinin,

b- (c) bendinin birinci cümlesinin *"Bakan onayı ile en çok on Müsteşarlık Müşaviri pozisyon unvanıyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir"* bölümünün,

c- (c) bendinin *"Personelin sözleşme usul ve esasları Müsteşarlıkça tespit edilir ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu statüde çalıştırılma, sözleşme bitiminde kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez."* şeklindeki ikinci, üçüncü ve dördüncü cümlelerinin,

11) 13. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasının,

b- (4) numaralı fıkrasının son cümlesinin,

12) 15. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin,

13) 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin,

14) 18. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin,

b- (3) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin,

c- (4) numaralı fıkrasının,

d- (5) numaralı fıkrasının,

Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 8., 11., 13., 20., 25., 95., 104., 113., 117., 123., 128., 138., 153., 159., 161. ve 162. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Yasa Kuralları

17.10.2010 günlü, 5952 sayılı Kanun'un iptali istenen sözcük, ibare, alt bent, bent, fıkra ve maddelerinin yer aldığı kurallar şöyledir:

'MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; terörle mücadeleye ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının kurulması ile teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları düzenlemektir.

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

a) Bakan: İçişleri Bakanını,

b) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

c) Kurul: Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulunu,

ç) Müsteşar: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarını,

d) Müsteşarlık: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığını,

ifade eder.

MADDE 3- (1) Terörle mücadeleye ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı kurulmuştur.

MADDE 4- (1) Güvenlik kuruluşları ve ilgili kurumlar arasında terörle mücadele alanında gerekli koordinasyonu sağlamak, bu alandaki politika ve uygulamaları değerlendirmek amacıyla Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulu kurulmuştur.

(2) Kurul, İçişleri Bakanının başkanlığında, Genelkurmay İkinci Başkanı, Jandarma Genel Komutanı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı, Emniyet Genel Müdürü ve Sahil Güvenlik Komutanından oluşur. Gerektiğinde gündemle ilgili diğer kurum ve kuruluş temsilcileri de toplantıya davet edilebilir. Kurul İçişleri Bakanının daveti üzerine toplanır. Toplantı gündemi, Kurul üyelerinin görüşleri alınarak İçişleri Bakanı tarafından belirlenir. Kurulun sekreteryası görevi Müsteşarlık tarafından yerine getirilir.

MADDE 5- (1) Müsteşarlık; Müsteşar, müsteşar yardımcıları ile ana hizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur.

(2) Gerekli görüldüğünde görevleri ve hizmet süreleri belirtilmek kaydıyla Müsteşarın teklifi ve **Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları kurulabilir.'**

(3) Müsteşarlık teşkilatı ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 6- (1) Terörle mücadele alanında;

a) Politika ve stratejiler belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek ve bu politika ve stratejilerin uygulamasını izlemek,

b) Güvenlik kuruluşları ve istihbarat birimlerinden gelen stratejik istihbaratı değerlendirmek ve ilgili birimlerle paylaşmak,

c) Gerekli araştırma, analiz ve değerlendirme çalışmaları yapmak **veya yaptırmak,**

ç) **Güvenlik kuruluşlarına ve ilgili kurumlara** stratejik bilgi desteği sağlamak ve bunlar arasında koordinasyonu temin etmek,

d) Kamuoyunu bilgilendirmek ve halkla iletişimi sağlamak,

e) Uluslararası gelişmeleri Dışişleri Bakanlığı ve ilgili kurumlarla işbirliği içinde izlemek ve değerlendirmek,

f) İnceleme ve denetleme yapmak ya da yaptırmak.

(2) Müsteşarlığın güvenlikle ilgili operasyonel bir görevi yoktur.'

MADDE 7- (1) Müsteşar, Müsteşarlığın en üst amiri olup, Müsteşarlığın görev ve hizmetlerinin mevzuata uygun olarak yürütülmesinden **Bakana** karşı sorumludur.

(2) Bu Kanunla belirlenen görevlerin ifasında Müsteşara yardımcı olmak üzere iki müsteşar yardımcısı görevlendirilir.

MADDE 8- (1) Terörle mücadele alanında oluşturulacak politika ve stratejiler ile alınacak tedbirlere esas olmak üzere, ilgili birimlerden stratejik istihbaratın alınması ve değerlendirilmesi amacıyla doğrudan Müsteşara bağlı **İstihbarat Değerlendirme Merkezi** oluşturulur. Bu çerçevede güvenlik kuruluşları ve istihbarat birimleri ile Dışişleri Bakanlığınca elde edilecek stratejik bilgi ve istihbarat bu merkezde değerlendirilir.

(2) Terörle mücadeleye yönelik strateji belirlemek amacıyla ihtiyaç duyulan istihbari bilgiler; Genelkurmay Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından Müsteşarlığa verilir. Bu bilgiler doğrultusunda yapılacak analiz ve değerlendirmeler ilgili birimlerle paylaşılır.

MADDE 9- (1) Müsteşarlığın ana hizmet birimleri ve görevleri şunlardır:

a) Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığı: Terörle mücadele politika ve stratejileri kapsamında;

1) Belirlenen politikaların **uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlamak** ve uygulamayı izlemek,

2) **Güvenlik kuruluşları** arasında bilgi paylaşımını ve koordinasyonu sağlamak,

3) **Valilikler** arasında koordinasyonu sağlamak,

4) Belirlenen politikalar ile sosyo-ekonomik politikaların uyumlu bir şekilde yürütülmesi için ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak,

5) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

b) Araştırma-Geliştirme Daire Başkanlığı: Terörle mücadele alanında;

1) **Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek,** analiz ve değerlendirmeler yapmak,

2) Araştırma yapmak, **yaptırmak** ve bu alandaki bilimsel çalışmaları desteklemek,

3) Toplantı, sempozyum, seminer, eğitim ve benzeri etkinlikler düzenlemek,

4) **Terörle** Mücadele Raporu hazırlamak,

5) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

c) İletişim Daire Başkanlığı: Terörle mücadele politikaları kapsamında;

1) Kamuoyunu bilgilendirmek,

2) Toplum desteğinin sağlanmasına yönelik faaliyetleri yürütmek,

3) İlgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının işbirliğini sağlamak,

4) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

ç) Dış İlişkiler Daire Başkanlığı: Terörle mücadeleye ilişkin;

1) Yabancı devletlerdeki faaliyet ve gelişmeleri Dışişleri Bakanlığı ve ilgili diğer kurumlarla işbirliği içinde izlemek ve tedbirler geliştirmek,

2) Uluslararası gelişmeleri ve deneyimleri takip etmek ve uygulamaya kazandırmak,

3) İlgili uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,

4) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

MADDE 10- (1) Müsteşarlığın danışma birimleri ve görevleri şunlardır:

a) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı:

1) Ulusal kalkınma strateji ve politikaları ile yıllık program çerçevesinde Müsteşarlığın orta ve uzun vadeli kurumsal strateji ve politikalarını belirlemek üzere gerekli çalışmaları yapmak.

2) Müsteşarlığın görev alanına giren konularda performans ve kalite ölçütleri geliştirmek, izlemek, değerlendirmek, sürekli gelişim için önerilerde bulunmak.

3) Müsteşarlık bütçesini stratejik plana ve yıllık hedeflere göre hazırlamak ve Müsteşarlık faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.

4) Müsteşarlığın iç denetime yönelik işlevinin etkinliğini ve verimliliğini artırmak için gerekli hazırlıkları yapmak.

5) Müsteşarlığın yıllık idari faaliyet raporunu hazırlamak.

6) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

b) Hukuk Müşavirliği:

1) Terörle mücadele mevzuatını ve uygulamasını değerlendirmek, günün şartlarına göre geliştirmek.

2) Güvenlik ve terörle mücadele ile ilgili kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları ile diğer hukuki konular hakkında görüş bildirmek.

3) Terörle mücadeleye ilişkin uluslararası mevzuatı takip etmek.

4) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

c) Müsteşarlık Müşavirleri: Terörle mücadele alanında özel bilgi ve ihtisasından yararlanılmak üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki usul ve esaslara bağlı olmaksızın, **Bakan onayı ile en çok on Müsteşarlık Müşaviri pozisyon unvanıyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Personelin sözleşme usul ve esasları Müsteşarlıkça tespit edilir ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu statüde çalıştırılma, sözleşme bitiminde kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez.**

MADDE 13- (1) Müsteşarlıkta; Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Hukuk Müşaviri, Uzman, Çözümleyici, Programcı, Mütercim, İstatistikçi, Mühendis, Sosyolog, Psikolog, Antropolog ve Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni kadroları karşılık gösterilmek suretiyle, 657 sayılı Kanun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

(2) Ayrıca özel uzmanlık isteyen konularda kadro karşılığı olmaksızın tam gün veya kısmi gün veya belli bir konu veya proje bazında, konu veya projenin süresi ile sınırlı olmak koşuluyla sözleşmeli personel ve yabancı uzman çalıştırılabilir. Bunlara ödenecek ücret Müsteşarın teklifi üzerine Bakan onayı ile belirlenir.

(3) Sözleşmeli olarak çalıştırılacak personel ve uzmanlara bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde unvanlar itibarıyla yer alan taban ve tavan ücretleri arasında aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Sözleşmeli personel ve uzman çalıştırmaya ilişkin esaslar ve ödenecek ücret Müsteşarın teklifi üzerine Bakan onayı ile tespit edilir. Sözleşmeler Müsteşar tarafından imzalanır.

(4) Başbakanlık merkez teşkilatında sözleşmeli olarak çalıştırılan emsali personelin yararlandığı ücret artışlarından Müsteşarlıkta çalışan sözleşmeli personel de aynı usul ve esaslara göre aynen yararlandırılır. Söz konusu personele, çalıştıkları günlerle orantılı olarak (hastalık ve yıllık izinleri dahil) Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödenir. Bunlardan üstün gayret ve çalışmaları sonucunda emsallerine göre başarılı çalışma yaptıkları tespit edilenlere Müsteşarın teklifi üzerine Bakan onayı ile Haziran ve Aralık aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarına kadar teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile söz konusu personele yapılacak diğer ödemeler Müsteşarın teklifi üzerine Bakan onayı ile tespit edilir.

MADDE 15- (1) Müsteşarlık, bu Kanunla belirlenen görevlerin ifasında bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde çalışır. Bu kapsamda Müsteşarlık tarafından istenen her türlü bilgi ve belge talebi; ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından gecikmeksizin yerine getirilir.

MADDE 16- (1) Müsteşarlık, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi genel bütçeli bir idaredir. Bu Kanun kapsamında yürütülen ve gizlilik ihtiva eden işler için 5018 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi esaslarına göre Müsteşarlık bütçesine ödenek konulur.

MADDE 18- (1) 657 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelin 'VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı' bölümünün (a) bendine 'Müsteşar,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı,'

b) (II) sayılı cetvelin '4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda' bölümüne 'Nüfus ve Vatandaşlık Müdürü,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürü,'

ibareleri eklenmiştir.

(2) 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan 've terörle mücadele' ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve (b) bendinde yer alan ', dış güvenlik ve terörle mücadeleyi' ibaresi 've dış güvenliği' şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun;

a) 28 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'Güvenlik politikaları ve sosyo-ekonomik politikaların uyumlu bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, illerde İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü kurulmuştur. Bu amaçla, ihtiyaç duyulan ilçelerde valiliğin teklifi ve Bakanlığın onayı ile büro kurulabilir. Valilik, kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın ihtiyaç durumuna göre uzman, sözleşmeli personel ve memurları bu birimlerde görevlendirmeye yetkilidir.'

b) 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

'd) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı.'

(4) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı cetvele 33 üncü sırasından sonra gelmek üzere '34) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı' ibaresi eklenmiş ve diğer sıralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

(5) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına 'Savunma Sanayii Müsteşarlığı,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı,' ibaresi eklenmiştir.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 8., 11., 13., 20., 25., 95., 104., 113., 117., 123., 128., 138., 153., 159., 161. ve 162. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşım KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ, Engin YILDIRIM ve Nuri NECİPOĞLU'nun katılmalarıyla 8.6.2010 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

1- 17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine ilişkin dava dilekçesindeki noksanlığın verilen süre içerisinde giderilmemesi nedeniyle, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 27. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bu bent yönünden iptal davasının açılmamış sayılmasına,

2- 5952 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi dışındaki iptali istenen kurallar yönünden, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

3- Yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına,

oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Mustafa ÇAĞATAY tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- İptal Başvurusundan Sonra Yapılan Değişikliklerin İptal Konusu Kurallara Etkisi

1- 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Yapılan Değişiklik

İptal başvurusundan sonra 8.6.2011 gün ve 27958 sayılı Resmi Gazete'de (mükerrer) yayımlanarak yürürlüğe giren 3.6.2011 günlü, 643 sayılı '3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a 19/A maddesi eklenmiştir.

643 sayılı KHK ile yapılan değişiklikle; Bakanlık bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları (10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumlar dahil) Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakanlıkla veya diğer bakanlıklarla ilgilendirilebileceği, söz konusu kuruluşların özel kanunlarında bağlı, ilgili ve ilişkili olunan bakanlığa ya da bakana verilen yetki ve görevlerin ilgilendirilen bakanlık veya bakan tarafından kullanılacağı ve yerine getirileceği kurala bağlanmıştır.

Anılan KHK'nin verdiği yetkiye dayanılarak Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ve Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla İçişlerine bağlı olarak kurulan Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı, Başbakanlık'la ilgilendirilmiştir. Bu durumda;

Kanun'un 1. maddesinin, (1) numaralı fıkrasının "Terörle Mücadeleye İlişkin Politika ve Stratejileri Geliştirmek ve Bu Konuda İlgili Kurum ve Kuruluşlar Arasında Koordinasyonu Sağlamak Üzere İçişleri Bakanlığına Bağlı" bölümü,

Kanun'un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi,

Kanun'un 3. maddesi,

Kanun'un 4. maddesinin (2) numaralı fıkrası,

Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki "Bakanın Onayı İle Özel İhtisas ve Araştırma Komisyonları" ibaresi,

Kanun'un 7. maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki "Bakana" sözcüğü,

Kanun'un 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin "Bakan onayı ile en çok on Müsteşarlık Müşaviri pozisyon unvanıyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Personelin sözleşme usul ve esasları Müsteşarlıkça tespit edilir ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu statüde çalıştırılma, sözleşme bitiminde kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez." bölümü,

Kanun'un 13. maddesinin (2) numaralı fıkrası,

Kanun'un 18. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (b) bendiyle 3152 sayılı Kanun'un 29. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (d) bendi,

643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, söz konusu madde, fıkra, bent, bölüm, ibare ve sözcüğe ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Nuri NECİPOĞLU;

Kanun'un 1. maddesinin, (1) numaralı fıkrasındaki iptal konusu bölüm ile 3. maddesi için verilen karar verilmesine yer olmadığına kararına 'Sadece 'İçişleri Bakanlığı'na bağlı' ibaresi için karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği',

Kanun'un 4. maddesinin (2) numaralı fıkrası için verilen karar verilmesine yer olmadığına kararına 'Sadece 'İçişleri Bakanının' ve 'İçişleri Bakanı' ibareleri yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği',

Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki iptal konusu ibare ile 13. maddesinin (2) numaralı fıkrası için verilen karar verilmesine yer olmadığına kararına 'Sadece 'Bakanın' sözcüğü için karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği',

Kanun'un 10. Maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin iptal konusu bölümü için verilen karar verilmesine yer olmadığına kararına 'Sadece bölümde yer alan 'Bakan' sözcüğü ile "ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. " ibaresi yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği',

yönündeki gerekçeyle katılmamışlardır.

2- 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Yapılan Değişiklik

Kanun'un 13. maddesinin (4) numaralı fıkrasının son cümlesi, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek 12. maddenin (3) numaralı fıkrasının (n) bendiyle,

Kanun'un 18. maddesinin (5) numaralı fıkrasıyla 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 3. maddesinin birinci fıkrasına 'Savunma Sanayi Müsteşarlığı,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen 'Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı,' ibaresi, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek 12. maddenin (1) numaralı fıkrasının (m) bendiyle,

yürürlükten kaldırıldığından, söz konusu cümle ve ibareye ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

3- 10.10.2011 günlü, 657 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Yapılan Değişiklik

Kanun'un 18. maddesinin(1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelin 'VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı' bölümünün (a) bendine 'Müsteşar,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen 'Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı,' ibaresi, 10.10.2011 günlü, 657 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesiyle,

yürürlükten kaldırıldığından, söz konusu ibareye ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

B- Kanun'un 2. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (d) Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan ibareye yönelik iptal istemindeki gerekçelerle kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 13., 95., 113. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava dilekçesinde yollama yapılan kurala ilişkin gerekçede ise 3046 sayılı 'Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 13.12.1983 gün ve 174 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 202 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 16. maddesinin (d) bendinde yer alan 'Bir bakanlıkta birden fazla müsteşarlık kurulamaz' biçimindeki kural uyarınca İçişleri Bakanlığına bağlı ikinci bir müsteşarlık kurulamayacağı, 3046 sayılı Kanun'da müsteşarlıkların örgütlenmesinde öngörülmeyen 'merkez', 'il müdürlüğü' ve 'büro' şeklindeki bir yapılanmanın mümkün olmadığı, yine 3046 sayılı Kanun uyarınca bağlı kuruluşların ancak genel müdürlük olarak örgütlenmelerinin zorunlu bulunduğu, kuralda geçen 'terör' kavramının tanımının yapılmaması ya da ilgili mevzuata atıfta bulunulmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 13., 95., 113. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralda, Kanun'da geçen 'Müsteşarlık' ibaresinin Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığını ifade ettiği belirtilmiştir. Kuralda, terör sözcüğüne yer verilmediği gibi Müsteşarlığın İçişleri Bakanlığına bağlı olduğuna ve Müsteşarlığın örgütlenme biçimine ilişkin hükümler de yer almamaktadır. Ayrıca, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı İçişleri Bakanlığına bağlı olmaktan çıkarılıp, Başbakanlıkla ilgilendirilmiştir.

Bir yasa kuralının başka bir yasa kuralı ile uyumlu olmaması onun iptal edilmesini gerektiren bir durum değildir. Anayasa Mahkemesi yasaların başka yasalara ya da daha alt düzeydeki diğer normlara uygunluğunu değil, yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetlemektedir.

Dava dilekçesinde ileri sürülen kurala ilişkin Anayasa'ya aykırılık gerekçelerinin bir kısmının kuralla ilgisinin bulunmaması, bir kısım gerekçelerin ise yukarıda belirtilen yasal değişikliklerle ortadan kalkması nedeniyle iptal isteminin reddine karar vermek gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kural, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 13., 95., 113. ve 123. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

C- Kanun'un 4. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde; iptali istenen kuralda geçen 'güvenlik kuruluşları' ve 'terör' kavramının tanımlarının yapılmaması nedeniyle, bu kavramların neyi işaret ettiği hususunun belirsiz olduğu, 'terör' kavramının tanımına yer verilmemiş olması veya ilgili mevzuata atıfta bulunulmamış olması karşısında idareye uygulamada 'terör' kapsamını belirleme yetkisinin dolaylı olarak verildiği, terör kavramının tanımının yapılmamasının kanunun uygulanmasında kişisel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına neden olabileceği, kurul başkanlığı ve buna bağlı olarak daire başkanlığı, şube müdürlüğü ve şeflik biçiminde bir yapılanmaya gidilmeksizin Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulu adında bağımsız bir kurulun kurulmasının 3046 sayılı Kanun'a uygun bulunmadığı belirtilerek, iptali istenen kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 13., 95., 113. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen fıkrada Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulunun kuruluş amacı belirtilmektedir. Buna göre adı geçen Kurul'un görevi, güvenlik kuruluşları ve ilgili kurumlar arasında terörle mücadele konusunda gerekli koordinasyonu sağlamak ve bu alandaki politika ve uygulamaları değerlendirmektir. 3046 sayılı Kanun'un 39. maddesinde görevleri ve kuruluş biçimleri kanunlarında veya diğer kanunlarda gösterilmesi kaydıyla, gerektiğinde sürekli kurullar kurulabileceği belirtilmektedir. Kuralda öngörülen Terörle Mücadele Koordinasyon Kurulunun, 3046 sayılı Kanun'un 39. maddesi anlamında, istişari nitelikte bir kurul olduğu anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de 'belirlilik'tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gereklidir. Belirlilik ilkesi, bireylerin hukuksal güvenliğinin sağlanması bakımından da önem arz etmektedir.

Anayasa'nın 7. maddesinde 'Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Bu yetki devredilemez'; Anayasa'nın 8. maddesinde ise 'Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.' denilmektedir.

Anayasa'nın 113. maddesinde, Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatının kanunla düzenleneceği hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın 123. maddesinde ise 'İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanarak kurulur' denilmektedir.

Bir yasa kuralının başka bir yasa kuralı ile uyumlu olmaması onun iptal edilmesini gerektiren bir durum değildir. Anayasa Mahkemesi yasaların başka yasalara ya da daha alt düzeydeki diğer normlara uygunluğunu değil, yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetlemekte olduğundan, bu gerekçeye dayanan Anayasa'ya aykırılık savları yerinde değildir. Kaldı ki, Anayasa'nın 113. maddesinde bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve

teşkilatının kanunla düzenleneceği belirtilmek suretiyle bu konuda yasama organına takdir yetkisi tanınmıştır. Yasama organının bu takdir yetkisini 3046 sayılı Kanun çerçevesinde ya da başka bir kanunla da kullanabileceği açıktır.

Anayasa'nın 123. maddesinde anlamını bulan idarenin bütünlüğü ilkesi, tek tip yapılanmayı gerektirmemektedir. Yasakoyucu, anayasal sınırlar içinde kalmak koşuluyla, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına uygun olarak değişik yapılanmaya da gidebilir. Anayasa'nın 123. maddesinde öngörülen idarenin yaptığı işlem ve eylemlerin kanuna dayalı olması zorunluluğu, yasama organı için geçerli değildir. Bir başka ifadeyle idarenin kanuniliği ilkesi, idare organına hitap etmektedir. Yasakoyucu, yasamanın asliliği ve genelliği ilkesinin bir gereği olarak, Anayasa'da düzenlenmeyen bir alanı doğrudan düzenleyebilir. Bu bağlamda, yasama organının daha önce çıkardığı 3046 sayılı Kanun'a göre işlem yapması gerektiği yönündeki düşüncenin idarenin kanuniliği ilkesiyle bir ilgisi bulunmamaktadır.

5952 sayılı Kanun'da 'terör' kavramının tanımına yer verilmemiştir. Terör kavramının tanımındaki belirsizlikten dolayı terörle mücadeleyi konu edinen uluslararası sözleşmelerde terörle ilgili bir tanıma yer verilmemiş, sadece terör eylemleri olarak nitelendirilebilecek suçlara ilişkin ayrıntılı bir liste yapılmış ise de Türk Hukukunda terör kavramının tanımının 12.4.1991 günlü, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 1. maddesinde yapılmıştır. 3713 sayılı Kanun'da yer alan terör tanımı, öğreti ve yargısal kararlarda da benimsenmiştir. Bu durumda, mevzuatta tanımlı yapılmış, uygulamada yerleşmiş, uygulama ve öğretinin yardımıyla açıklık kazanmış 'terör' kavramının belirsiz olduğundan söz edilemez. Dolayısıyla, kavramın içeriğinin belirlenmesi konusunda yasama yetkisinin devri de söz konusu değildir.

Öte yandan, iptali istenen kuralda geçen 'güvenlik kuruluşları' ibaresinin Kanun'un genel gerekçesinde de belirtildiği üzere, iç güvenlik kuruluşları olan Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığına bağlı bazı askeri birlikler ile Milli İstihbarat Teşkilatını ifade ettiği açık olduğundan, söz konusu ibarenin de belirsiz olduğu sonucu çıkarılamaz.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kural, Anayasa'nın 2., 6., 7., 113. ve 123. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 8., 13. ve 95. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

D- Kanun'un 5. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde; 5952 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesindeki ibareye ilişkin gerekçeler doğrultusunda, iptali istenen fıkranın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 13., 95., 113. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralda, Müsteşarlık teşkilatının kimlerden oluştuğunun Kanun'a eklenen (1) sayılı cetvelde gösterildiği ifade edilmektedir. Dava dilekçesinde, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının İçişleri Bakanlığına bağlı ayrı bir müsteşarlık olarak kurulmasının Anayasa'ya aykırı olduğunun iddia edilmesi üzerine, bu kabulün doğal sonucu olarak söz konusu müsteşarlığın alt birimlerini düzenleyen kuralın da Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptalinin istendiği anlaşılmaktadır. Ancak iptal başvurusunun yapılmasından sonra yürürlüğe giren 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin verdiği yetkiye dayanılarak Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ve Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla İçişlerine bağlı olarak kurulan Kamu Düzeni ve

Güvenliği Müsteşarlığı, Başbakanlıkla ilgilendirilmiştir. Bu durumda, dava dilekçesinde iptali istenen kural için ileri sürülen Anayasa'ya aykırılık gerekçeleri ortadan kalkmıştır. Kuralın Anayasa'ya aykırı başka bir yönü de bulunamamıştır.

Açıklanan nedenlerle iptali istenen kural, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 13., 95., 113. ve 123. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

E- Kanun'un 6. Maddesinin İncelenmesi

1- (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan 'Terörle' Sözcüğünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde; maddenin (1) numaralı fıkrasında yer alan 'terör' kavramının tanımına yer verilmemiş olması veya ilgili mevzuata atıfta bulunulmamış olması karşısında idareye uygulamada 'terör' kapsamını belirleme yetkisinin dolaylı olarak verildiği, terör kavramının tanımının yapılmamasının kanunun uygulanmasında kişisel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına neden olabileceği belirtilerek, iptali istenen sözcüğün Anayasa'nın 2., 7., 8. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının incelendiği bölümde belirtilen Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine ilişkin gerekçelerle kuralda Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 8. ve 13. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

2- (1) Numaralı Fıkranın (b) Bendi ile (ç) Bendinde Yer Alan 'Güvenlik kuruluşlarına' ve 'ilgili kurumlara' İbarelerinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; Kanun'un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi ile (ç) bendinde geçen 'güvenlik kuruluşları' ve 'ilgili kurumlar' ibarelerinin belirsiz olduğu ifade edilerek iptali istenen bent ve ibarelerin Anayasa'nın 2., 7., 8. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen ibarelerin yer aldığı kurallarda, Müsteşarlığın terörle mücadele alanında güvenlik kuruluşları ve istihbarat birimlerinden gelen stratejik istihbaratı değerlendirip, ilgili birimlerle paylaşacağı, güvenlik kuruluşlarına ve ilgili kurumlara stratejik bilgi desteği sağlayacağı ve bunlar arasında koordinasyonu temin edeceği hükme bağlanmıştır.

Kanun'un 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının incelendiği bölümde belirtilen Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine ilişkin gerekçelerle kuralda Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir.

Kanun'un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde geçen 'ilgili kurumlar' ibaresinin maddenin bir bütün olarak yorumlandığında terörle mücadele alanında görev yapan ve güvenlik kuruluşları dışında kalan diğer kamu kurumlarını ifade ettiği açıkça anlaşılmaktadır. Terörle mücadele, çok boyutlu bir mücadeledir. Bu mücadelenin güvenlik boyutu yanında, sosyolojik, psikolojik, adli, idari, ekonomik, siyasi bir çok boyutu ya da nedeni bulunmakta ve dolayısıyla bir çok kamu kurumu da işin içine müdahil olabilmektedir. Keza ortaya çıkış nedenlerine bağlı olarak terörün farklı yansımaları bulunmaktadır. Bu anlamda, terörle mücadele alanında, bakanlıklardan bağımsız idari kurullara kadar pek çok kamu kurumu

arasında işbirliği ya da koordinasyona ihtiyaç bulunması kaçınılmazdır. Kuralda söz konusu 'ilgili kurumlar'ın teker teker sayılmasına gerek bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Kanun'un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde geçen "ilgili kurumlar" ibaresi, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 8. ve 13. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

3- (1) Numaralı Fıkranın (c) Bendinde Yer Alan 'veya yaptırmak' İbaresini ile (f) Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; kuralla idareye muhatabı, yaptırımı ve sınırları belirsiz bir araştırma, analiz, değerlendirme, inceleme ve denetleme çalışmaları yapması veya yaptırabilmesine yetki verilmesinin Anayasa'nın 2., 7., 8. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen ibarenin de yer aldığı (c) bendindeki kuralla, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığına, terörle mücadele alanında gerekli araştırma, analiz ve değerlendirme çalışmalarını bizzat yapabilme ya da kurum dışındaki kurum ya da kuruluşlar aracılığıyla yaptırabilme yetkisi, (f) bendinde ise Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığına, terörle mücadele alanında inceleme ve denetleme yapmak ya da yaptırmak görevi verilmektedir.

'Teröristle mücadele', esas itibarıyla güvenlik kuvvetlerinin yürüttüğü silahlı mücadeleyi, 'terörle mücadele' ise güvenlik tedbirleriyle birlikte toplumsal, ekonomik ve kültürel alanlarda devletin bütün kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının topyekun mücadelesini ifade etmektedir. Bu bağlamda, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığına terörle mücadele alanında gerektiğinde konusunda uzman olan kişi, kurum veya kuruluşlardan yardım alabilme ya da inceleme ve denetleme yapabilme yetkisinin tanınması, Kurumun işlevlerini yerine getirmesi açısından bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

İptali istenen her iki kuralda 'araştırma, analiz ve değerlendirme çalışmaları' ile 'inceleme ve denetleme' yapmak ya da yaptırmanın 'terörle mücadele' alanıyla ilgili ve sınırlı olarak yapılacağı hususu açıkça belirtildiğinden sınırsız bir yetki devrinden söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle, Kanun'un 6. maddesinin (c) bendinde yer alan "veya yaptırmak" ibaresi ile (f) bendi, Anayasa'nın 2., 7. ve 8. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 13. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

F- Kanun'un 8. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; 3046 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (d) bendinde yer alan 'Bir bakanlıkta birden fazla müsteşarlık kurulamaz' biçimindeki kural uyarınca İçişleri Bakanlığına bağlı ikinci bir müsteşarlık kurulamayacağı, aynı Kanun'un 15. maddesinde bakanlık merkez teşkilatının müsteşarlık, müsteşarlığa bağlı genel müdürlük, kurul veya daire başkanlığı, genel müdürlük veya kurul başkanlığına bağlı şube müdürlüğü şeklinde bir örgütlenmenin öngörüldüğü, iptali istenen kuralla öngörülen 'merkez' şeklinde bir yapının oluşturulmasının 3046 sayılı Kanun'a göre mümkün olmadığı, iptali istenen kuralda Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre tüm mevzuatın incelenerek yasalar arasında

uyumun sağlanması gerektiği, kuralda geçen 'terör' kavramının tanımının yapılmadığı ya da ilgili mevzuata atıfta bulunulmadığı, öngörülen düzenlemenin idarenin kanuniliği ilkesine aykırı olduğu, ayrıca kuralın ikinci fıkrasıyla Genelkurmay Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından Müsteşarlığa ihtiyaç duyulan istihbari bilgilerin verilmesinin buyurucu biçimde düzenlendiği ve herhangi bir sınırlama da getirilmediği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 7., 8., 13., 95., 104., 113. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralda, müsteşara bağlı olarak kurulan İstihbarat Değerlendirme Merkezinin kuruluş amacı ve görevi ile ihtiyaç duyulan istihbari bilgilerin güvenlik kuruluşları, istihbarat birimleri ve Dışişleri Bakanlığınca Müsteşarlığa verilmesi hususları düzenlenmektedir. Kuralda ayrıca, istihbari bilgiler doğrultusunda Müsteşarlıkça yapılacak analiz ve değerlendirmelerin de ilgili birimlerle paylaşılacağı belirtilmektedir.

Kanun'un 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının incelendiği bölümde belirtilen gerekçelerle, iptali istenen kural, Anayasa'nın 2., 7., 113. ve 123. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 8., 13., 95. ve 104. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

G- Kanun'un 9. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1- (a) Bendinin (1) Numaralı Alt Bendinde Yer Alan "uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlamak" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; Kanun'un 6. maddesinde müsteşarlığa verilen görevlerin sadece politika ve stratejilerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek olduğu belirtilmişken, iptali istenen kuralla belirlenen politikaların uygulanmasına ilişkin eylem planları hazırlamanın da müsteşarlığın ana hizmet birimi olarak öngörülen Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığının görevleri arasında sayılmak suretiyle Kanun'un maddeleri arasında uyumsuzluğa yol açıldığı, ayrıca kuralla yürütme organına kaynağı Anayasa'da bulunmayan bir yetki verildiği belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 2. ve 6. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralda, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının ana hizmet birimlerinden olan Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığının, terörle mücadele politika ve stratejileri kapsamında belirlenen politikaların uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlamakla görevli olduğu belirtilmektedir.

Bir yasa kuralının başka bir yasa kuralı ile uyumlu olmaması onun iptal edilmesini gerektiren bir durum değildir. Anayasa Mahkemesi yasaların başka yasalara ya da daha alt düzeydeki diğer normlara uygunluğunu değil, yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetlemekte olduğundan, bu gerekçeye dayanan Anayasa'ya 2. maddesine aykırılık savı yerinde değildir. Kuralın Anayasa'ya aykırı başka bir yönü de bulunamamıştır.

Anayasa'nın 6. maddesinde egemenliğin, kayıtsız şartsız Millete ait olduğu, Türk Milletinin egemenliğini, Anayasa'nın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanacağı, egemenliğin kullanılmasının, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı ve hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı ifade edilmiştir.

Anayasa'da engelleyici bir hüküm bulunmaması durumunda yasakoyucunun genel düzenleme yapma yetkisine dayanarak kural koyması, kaynağını Anayasa'dan almayan bir yetkinin kullanılması anlamına gelmez. İptali istenen kuralla, Müsteşarlık bünyesinde ana hizmet birimi olarak düzenlenen Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığına, kurumun amaçları doğrultusunda belirlenen politikaların uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlamak görevinin verilmesi, Anayasa'da buna ilişkin engelleyici bir hüküm olmadığı gözetildiğinde, Anayasa'nın 6. maddesine aykırılık tan söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen ibare, Anayasa'nın 2. ve 6. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

2- (a) Bendinin (2) Numaralı Alt Bendinde Yer Alan 'Güvenlik kuruluşları' İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; 'güvenlik kuruluşları' ibaresinin neyi işaret ettiğinin belirsiz olduğu ve kuralın Anayasa'nın 2., 5., 7., 8., 13., 104. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen ibarenin de yer aldığı kuralda, Müsteşarlığın ana hizmet birimlerinden olan Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığının, terörle mücadele politika ve stratejileri kapsamında güvenlik kuruluşları arasında bilgi paylaşımını ve koordinasyonu sağlamakla görevli olduğu belirtilmektedir.

Kanun'un 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının incelendiği bölümde belirtilen Anayasa'nın 2. maddesine ilişkin gerekçelerle kuralda Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 5., 7., 8., 13., 104. ve 123. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

3- (a) Bendinin (3) Numaralı Alt Bendinde Yer Alan 'Valilikler' Sözcüğünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde; kuralla ilgili mevzuatla uyum gözetilmeden valilikler arasında koordinasyon sağlanmasına ilişkin düzenleme yapılmasının Anayasa'nın 2. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen sözcüğün de yer aldığı kuralda, Müsteşarlığın ana hizmet birimlerinden olan Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığının, terörle mücadele politika ve stratejileri kapsamında valilikler arasında koordinasyonu sağlamakla görevli olduğu belirtilmektedir.

Bir yasa kuralının başka bir yasa kuralı ile uyumlu olmaması onun iptal edilmesini gerektiren bir durum değildir. Anayasa Mahkemesi yasaların başka yasalara ya da daha alt düzeydeki diğer normlara uygunluğunu değil, yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetlemekte olduğundan, bu gerekçeye dayanan Anayasa'ya 2. maddesine aykırılık savı yerinde değildir. Kuralın Anayasa'ya aykırı başka bir yönü de bulunmamıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 104. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

4- (a) Bendinin (4) Numaralı Alt Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; Kanun'un 6. maddesinde müsteşarlığa verilen görevlerin sadece politika ve stratejilerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek olduğu belirtilmişken, iptali istenen kurala belirlenen politikalar ile sosyo-ekonomik politikaların uyumlu bir şekilde yürütülmesi için ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamanın da müsteşarlığın ana hizmet birimi olarak öngörülen Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığının görevleri arasında sayılmak suretiyle Kanun'un maddeleri arasında uyumsuzluğa neden olduğu, ayrıca kuralda yer alan 'belirlenen politikalar' ve 'ilgili kurumlar' gibi müphem ve sınırları belli olmayan kavramlarla yürütme organına asli düzenleme yetkisi verildiği belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralda, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının ana hizmet birimlerinden olan Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığının, terörle mücadele politika ve stratejileri kapsamında belirlenen politikalar ile sosyo-ekonomik politikaların uyumlu bir şekilde yürütülmesi için ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamakla görevli olduğu belirtilmektedir.

Terörle mücadele alanında politikanın belirlenmesi Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığına ait bir görev olmayıp, Müsteşarlığın görevi politikaların belirlenmesine yönelik hazırlık çalışmaları yapmaktır. Kuralda, Planlama, Koordinasyon ve Sosyal Destek Daire Başkanlığına terörle mücadele alanında politika belirleme yetkisi verilmesi söz konusu değildir.

Kanun'un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinin incelendiği bölümde belirtilen gerekçelerle, iptali istenen kuralda geçen 'ilgili kurumlar' ibaresinin Anayasa'ya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kural, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

5- (b) Bendinin (1) Numaralı Alt Bendinde Yer Alan 'Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek,' İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; iptali istenen kurala herhangi bir sınırlama getirilmeksizin Araştırma-Geliştirme Daire Başkanlığına 'veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek' görevinin verildiği, 'veri, bilgi ve belgeleri toplama'nın her türlü kişisel verileri de kapsama alacağı, veri toplamanın sınırlarına yasal düzenleme getirilmeyerek kişilerin idareye karşı korumasız bırakıldığı belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 13., 20. ve 25. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralda Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının ana hizmet birimlerinden olan Araştırma-Geliştirme Daire Başkanlığının terörle mücadele alanında, veri, bilgi ve belgeleri toplayabileceği, tasnif edebileceği, analiz ve değerlendirmeler yapabileceği hükme bağlanmaktadır.

Anayasa'nın 20. maddesinde, herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu, bu hakkın kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsadığı ifade edilmiştir. Maddede ayrıca kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği hükmüne de yer verilmiştir.

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve hürriyetlerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

İptali istenen kuralda geçen 'veri', 'bir araştırmanın, bir tartışmanın, bir muhakemenin temeli olan ana öge, muta, done' anlamına gelmekte olup, bilimsel, istatistiki, ekonomik, kişisel bilgileri de içine alan bir kavramdır. Kişisel veri kavramı, belirli veya kimliği belirlenebilir olmak şartıyla, bir kişiye ilişkin bütün bilgileri ifade etmektedir. Kişisel verilerin korunması hakkı, kişinin insan onurunun korunmasının ve kişiliğini serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak, bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı amaçlamaktadır. Ancak söz konusu hak sınırsız değildir. Kişisel verilerin korunması hakkı, veri sahibinin mutlak ve sınırsız bir veri hakimiyetini mümkün kılmamaktadır. Nitekim Türkiye'nin imzaladığı ancak uygulama kanununun yürürlüğe konamaması nedeniyle taraf olmadığı 1981 tarihli ve 108 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Kişilerin Korunmasına Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin 9. maddesinde de devlet güvenliği, kamu güvenliği, devletin ekonomik menfaatlerinin korunması ve suçlarla mücadele edilmesi, ilgilinin veya üçüncü kişilerin hak ve özgürlüklerinin korunması ile verilerin istatistiki veya bilimsel amaçlarla kullanılması durumlarında kişisel verilerin korunmasına sınırlamalar getirilebileceği öngörülmüştür. Bu nedenle, kişisel verilerin korunması temel hakkına kamu yararı nedenlerine dayalı olarak müdahale edilebilmesine olanak tanınmaktadır.

Terörle mücadele alanında strateji ve politikalar geliştirmekle görevli olan Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının kendisine verilen görevleri yerine getirebilmesi için kişisel veriler de dahil olmak üzere bir takım bilgi ve belgelere ihtiyacının bulunması kaçınılmazdır. İptali istenen kuralda, veri ve bilgilerin terörle mücadele alanıyla sınırlı olacağı açıkça ifade edilmiştir. Kuralda kişisel verilerin korunmasıyla ilgili olarak Anayasa'nın 20. maddesinde öngörülen güvencelere aykırı bir hüküm de yer almamaktadır. Türk Ceza Kanunu'nun kişisel verilerin korunmasına ilişkin cezai hükümleri, Müsteşarlık personeli için de geçerlidir. Bu nedenle, dava konusu kuralla Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığına terörle mücadele alanıyla sınırlı olmak üzere verilen veri ve bilgi toplama yetkisinin özel hayatın gizliliği kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına ölçüsüz bir müdahale olduğu söylenemez. Ayrıca, söz konusu düzenlemenin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkını aşırı derecede zorlaştıran ya da ortadan kaldıran, dolayısıyla hakkın özüne dokunan bir sınırlama olmadığı da açıktır.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kural, Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Engin YILDIRIM bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 25. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

6- (b) Bendinin (2) Numaralı Alt Bendinde Yer Alan "yaptırmak" Sözcüğünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde; iptali istenen kuralla Araştırma ' Geliştirme Daire Başkanlığına muhatabı, yaptırımı ve sınırları belirsiz bir araştırma yaptırma yetkisinin tanınmasının Anayasa'nın 2., 5. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralda, Müsteşarlığın ana hizmet birimlerinden olan Araştırma ' Geliştirme Daire Başkanlığının, terörle mücadele alanında, araştırma yaptırabileceği hükme bağlanmaktadır. Kural, anılan Daire Başkanlığının Müsteşarlık dışındaki kurum, kuruluş veya uzmanlar aracılığıyla terörle mücadele alanında araştırmalar yaptırılabilmesine olanak tanımaktadır.

Kanun'un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "veya yaptırmak" şeklindeki ibarenin incelendiği bölümde belirtilen gerekçelerle, iptali istenen sözcük, Anayasa'nın 2. ve 5. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 13. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

7- (b) Bendinin (4) Numaralı Alt Bendinde Yer Alan 'Terörle' Sözcüğünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde; terör kavramının tanımsal karşılığına yer verilmemiş olması veya ilgili mevzuata atıfta bulunulmamış olması karşısında, idareye uygulamada 'terör' kapsamını belirleme yetkisini dolaylı olarak verdiği belirtilerek, iptali istenen ibarenin Anayasa'nın 2., 7. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralda, Müsteşarlığın ana hizmet birimlerinden olan Araştırma ' Geliştirme Daire Başkanlığının, terörle mücadele alanında Terörle Mücadele Raporu hazırlamakla görevli olduğu hükme bağlanmaktadır.

Kanun'un 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının incelendiği bölümde belirtilen Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine ilişkin gerekçelerle kuralda Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 13. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

H- Kanun'un 10. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinin (1) Numaralı Alt Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; iptali istenen kuralla hukuk müşavirliğine yasama yetkisini kapsar biçimde mevzuatı günün şartlarına göre geliştirme görevinin verilmesinin Anayasa'nın 2., 6. ve 7. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kuralla, Müsteşarlığın danışma birimi olarak kurulan Hukuk Müşavirliğine, terörle mücadele mevzuatını ve uygulamasını değerlendirmek ve günün şartlarına göre geliştirmek görevi verilmiştir.

Anayasa'nın 88. maddesinde kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekillerinin yetkili olduğu belirtilmiştir. Buna karşılık, kanun teklif ve tasarılarının Anayasa'nın 88. maddesi dışında kalan kişi veya kuruluşlar tarafından hazırlanmasına Anayasal bir engel bulunmamaktadır. Kuralla, Hukuk Müşavirliğine verilen görev, Müsteşarlığın görev alanına giren konularla ilgili mevzuatı takip etme, değerlendirme ve gerektiğinde taslak metinler

hazırlamaktır. 3046 sayılı Kanun'un bakanlıkların danışma birimi olarak öngörülen hukuk müşavirliklerinin görevlerini düzenleyen 25. maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde, hukuk müşavirliklerinin gerek bakanlık gerekse bakanlık kuruluşlarınca mevzuat (kanun, tüzük, yönetmelik vs.) teklifleri hazırlamalarının kendilerine bir görev olarak verildiği açıkça ifade edilmektedir. Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesinde de mevzuat taslaklarının konuyla ilgili kurum ve kuruluşların görevli birimleri (hukuk müşavirlikleri) tarafından hazırlanacağı hükmüne yer verilmiştir. Bu durumda, kuralla hukuk müşavirliğine taslak hazırlama görevinin verilmesinde Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kural, Anayasa'nın 2., 6. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

I- Kanun'un 15. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; iptali istenen kuralla herhangi bir sınırlama getirilmeksizin her türlü bilgi ve belge talebinin ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından yerine getirilmesinin öngörüldüğü, bilgi ve belge ibarelerinin her türlü kişisel verileri de kapsama alacağı, veri toplamının sınırlarına yasal düzenleme getirilmeyerek kişilerin idareye karşı korumasız hale getirildiği belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 13., 20. ve 25. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kuralda, Müsteşarlığın bu kanun çerçevesinde belirlenen terörle mücadeleye ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak görevini yerine getirirken, bu kapsamda istediği her türlü bilgi ve belge talebinin ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlarca gecikmeksizin yerine getirileceği hükme bağlanmaktadır.

Kuralda geçen 'her türlü bilgi ve belge' ibaresinin, 5952 sayılı Kanun'un 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan 'Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek, analiz ve değerlendirmeler yapmak' biçimindeki hükümle birlikte değerlendirildiğinde ve kuralda 'veri' ibaresinin de geçmediği dikkate alındığında, 'kişisel veri' niteliğinde bulunmayan her türlü bilgi ve belgeyi kapsadığı anlaşılmaktadır.

Terörle mücadele alanında strateji ve politikalar geliştirmekle görevli olan Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının da kendisine verilen görevleri yerine getirebilmesi için bazı bilgi ve belgelere ihtiyaç duyması kaçınılmazdır. İptali istenen kuralda, bilgi ve belgelerin Müsteşarlığa 5952 sayılı Kanun kapsamında verilen terörle mücadeleye ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak göreviyle sınırlı olacağı açıkça ifade edilmiştir. Kuralda kişisel verilerin korunmasıyla ilgili olarak Anayasa'nın 20. maddesinde öngörülen güvencelere aykırı bir hüküm de yer almamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kural, Anayasa'nın 20. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 13. ve 25. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

J- Kanun'un 16. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; 5018 sayılı Kanun'un 24. maddesi uyarınca örtülü ödenegın esasen Başbakanlık bütçesine konulduğu ve ancak istisnaen kanunlarla verilen istihbarat hizmetlerini yürüten diğerk kamu idarelerinin de bütçelerine örtülü ödenek konulabildiğı, Kamu Düzeni ve Güvenliğı Müsteşarlığının ise istihbarat hizmetlerini yürüten bir kamu idaresi niteliğinde olmaması nedeniyle 5018 sayılı Kanun hükümleri dairesinde bütçesine örtülü ödenek konulamayacağı, ayrıca Anayasa'nın 161. ve 162. maddelerinde bütçelerin gerek hazırlanması gerekse TBMM'de kabul edilmesi süreçlerinin şeffaf olmasının öngörüldüğünü oysa söz konusu düzenlemede, operasyonel yetkisi olmayan bir oluşuma örtülü ödenek ayrılması öngörülmek suretiyle şeffaflıktan uzak bir şekilde harcama yetkisi verildiğı belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 2., 161. ve 162. maddelerine aykırı olduğı ileri sürülmüştür.

Kanun'un 16. maddesinde Müsteşarlığın bütçesine ilişkin düzenleme yer almaktadır. Maddenin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde, Müsteşarlığın 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi genel bütçeli bir idare olduğı belirtilmiştir. Aynı fıkranın iptali istenen ikinci cümlesinde ise 5952 sayılı Kanun kapsamında yürütölen ve gizlilik ihtiva eden işler için 5018 sayılı Kanun'un 24. maddesi esaslarına göre Müsteşarlık bütçesine ödenek konulacağı kurala bağlanmıştır.

Bir yasa kuralının başka bir yasa kuralı ile uyumlu olmaması onun iptal edilmesini gerektiren bir durum değildir. Anayasa Mahkemesi yasaların başka yasalara ya da daha alt düzeydeki diğerk normlara uygunluğunu değil, yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetlemekte olduğundan, bu gerekçeye dayanan Anayasa'ya 2. maddesine aykırılık savı yerinde değildir. Kuralın Anayasa'ya aykırı başka bir yönü de bulunamamıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 161. ve 162. maddeleriyle ilgisi görölmemiştir.

K- Kanun'un 18. Maddesinin İncelenmesi

1- (1) Numaralı Fıkranın (b) Bendi ile (3) Numaralı Fıkranın (a) Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; iptali istenen kurallarla illerde İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü, ihtiyaç duyulan ilçelerde ise bürolar kurulmasının 3046 sayılı Kanun'da öngörölmeyen bir teşkilatlanma biçimi olduğı, bu durumun aynı zamanda idarenin kanuniliğı ilkesine aykırı olduğı, söz konusu birimlerde çalışacak personelin görev, yetki ve nitelikleri konusunda da herhangi bir düzenlemeye yer verilmediğı belirtilerek, kuralların Anayasa'nın 2., 123. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürölmüştür.

Kanun'un 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının iptali istenen (b) bendiyle 657 sayılı Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelin '4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda' bölümüne "Nüfus ve Vatandaşlık Müdürü," ibaresinden sonra gelmek üzere "İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürü," ibaresi eklenmiştir. Söz konusu (II) sayılı cetvelde ise kadroları genel idare hizmetleri sınıfının birinci derecesinde bulunanların ek göstergeleri düzenlenmektedir.

Kanun'un 18. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (a) bendiyle, 14.2.1985 günlü, 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un İçişleri Bakanlığının taşra teşkilatını düzenleyen 28. maddesine eklenen fıkrayla, illerde İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü

kurulduğuna ilişkin hüküm eklenmiş, ayrıca ihtiyaç duyulan ilçelerde valiliğin teklifi ve Bakanlığın onayı ile büro kurulabileceği, valiliğin kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın ihtiyaç durumuna göre uzman, sözleşmeli personel ve memurları bu birimlerde görevlendirmeye yetkili olduğu kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 128. maddesinde, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği, bu kapsama giren personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin de Kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

İptali istenen kuralla, illerde yeni ihdas edilen İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğünün acil eleman ihtiyacının karşılanması için Valilere özel olarak yetki verilmektedir. İptali istenen kural, Valinin genel görevlendirme yetkisinin özel olarak düzenlenmesinden başka bir anlam ifade etmemektedir. Kuralda geçen 'görevlendirme' nin mevcut olan uzman, sözleşmeli personel ve memurlar arasından yapılacağı açıktır. Bir başka ifadeyle söz konusu personel, 657 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında kalan ve halen kamuda çalışmakta olan personeldir. Bu durumda, atanmaları, görev ve yetkileri ile hak ve yükümlülükleri 657 sayılı Kanun'a tabi olan personelin Valiler tarafından İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğünde görevlendirilmesinde Anayasa'nın 128. maddesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Kuralın 3046 sayılı Kanun'da öngörülmeyen bir yapılanma öngördüğü ve idarenin kanuniliği ilkesine aykırı olduğu yönünde ileri sürülen Anayasa'ya aykırılık itirazları, Kanun'un 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının incelendiği bölümde belirtilen gerekçelerle, yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kurallar, Anayasa'nın 2., 123. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

2- (4) Numaralı Fıkranın İncelenmesi

Dava dilekçesinde; 3046 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (d) bendinde yer alan 'Bir bakanlıkta birden fazla müsteşarlık kurulamaz' biçimindeki kural uyarınca İçişleri Bakanlığına bağlı ikinci bir Müsteşarlık kurulamayacağı belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kuralla 5018 sayılı Kanun'a ekli (I) sayılı cetvele 33. sırasından sonra gelmek üzere '34) Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı' ibaresi eklenmiş ve diğer sıralar buna göre teselsül ettirilmiştir. 5018 sayılı Kanun'a ekli (I) sayılı cetvelde, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin isimleri bulunmaktadır.

3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı İçişleri Bakanlığına bağlı olmaktan çıkarılıp, Başbakanlıkla ilgilendirildiğinden, kurala ilişkin olarak ileri sürülen Anayasa'ya aykırılık gerekçesi ortadan kalkmıştır. Kaldı ki, bir yasa kuralının başka bir yasa kuralı ile uyumlu olmaması onun iptal edilmesini gerektiren bir durum değildir. Anayasa Mahkemesi yasaların başka yasalara ya da daha alt düzeydeki diğer normlara uygunluğunu değil, yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetlemekte olduğundan, bu

gerekçeye dayanan Anayasa'ya 2. maddesine aykırılık savı yerinde değildir. Kuralın Anayasa'ya aykırı başka bir yönü de bulunamamıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un:

A- 1- 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendine,

2- 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasına,

3- 5. maddesinin (3) numaralı fıkrasına,

4- 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

a- Başında yer alan 'Terörle' sözcüğüne,

b- (b) bendine,

c- (c) bendinde yer alan "veya yaptırmak" ibaresine,

d- (ç) bendinde yer alan 'Güvenlik kuruluşlarına' ve "ilgili kurumlara" ibarelerine,

e- (f) bendine,

5- 8. maddesine,

6- 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

a- (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlamak " ibaresine,

b- (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan 'Güvenlik kuruluşları " ibaresine,

c- (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan 'Valilikler " sözcüğüne,

d- (a) bendinin (4) numaralı alt bendine,

e- (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan 'Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek, " ibaresine,

f- (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan "yaptırmak " sözcüğüne,

g- (b) bendinin (4) numaralı alt bendindeki 'Terörle " sözcüğüne,

7- 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendine,

8- 15. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesine,

9- 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesine,

10- 18. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının (b) bendiyle 657 Sayılı Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelin '4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda' bölümüne 'Nüfus ve Vatandaşlık Müdürü,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen 'İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürü,' ibaresine,

b- (3) numaralı fıkrasının (a) bendiyle 14.2.1985 günlü, 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine eklenen fıkra,

c- (4) numaralı fıkrasına,

yönelik iptal istemleri 19.1.2012 günlü, E. 2010/40, K. 2012/8 sayılı kararla reddedildiğinden, bu madde, fıkra, bent, alt bent, cümle, ibare ve sözcüklere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

B- 1- 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının " terörle mücadeleye ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı " bölümü,

2- 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi,

3- 3. maddesi,

4- 4. maddesinin (2) numaralı fıkrası,

5- 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan " Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları " ibaresi,

6- 7. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan " Bakana " sözcüğü,

7- 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin " Bakan onayı ile en çok on Müsteşarlık Müşaviri pozisyon unvanıyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Personelin sözleşme usul ve esasları Müsteşarlıkça tespit edilir ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu statüde çalıştırılma, sözleşme bitiminde kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez.' bölümü,

8- 13. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrası,

b- (4) numaralı fıkrasının son cümlesi,

9- 18. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelin 'VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı' bölümünün (a) bendine 'Müsteşar,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen 'Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı,' ibaresi,

b- (3) numaralı fıkrasının (b) bendiyle 3152 sayılı Kanun'un 29. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (d) bendi,

c- (5) numaralı fıkrasıyla 27.6.1989 günlü, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 3. maddesinin birinci fıkrasına 'Savunma Sanayi Müsteşarlığı,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen 'Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı,' ibaresi,

hakkında, 19.1.2012 günlü, E. 2010/40, K. 2012/8 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu madde, fıkra, bent, bölüm, cümle, ibare ve sözcüklere ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

19.1.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un:

1- 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının " terörle mücadeleyle ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı " bölümünde yer alan "...İçişleri Bakanlığına bağlı " ibaresi, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu bölüme ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Nuri NECİPOĞLU'nun 'Sadece 'İçişleri Bakanlığına bağlı' ibaresi için karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği' yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

a- (a) bendi, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu bende ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

b- (d) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "İçişleri Bakanlığına bağlı" ibaresi, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-

300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu maddeye ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Nuri NECİPOĞLU'nun 'Sadece 'İçişleri Bakanlığına bağlı' ibaresi için karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği' yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- 4. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- (2) numaralı fıkrasının, birinci cümlesinde yer alan '...İçişleri Bakanının ', ikinci cümlesinde yer alan '...İçişleri Bakanının ' ve üçüncü cümlesinde yer alan '...İçişleri Bakanı ' ibareleri, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu fıkra ile ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Nuri NECİPOĞLU'nun 'Sadece 'İçişleri Bakanının' ve 'İçişleri Bakanı' ibareleri yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği' yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

5- 5. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasında yer alan " Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları " ibaresindeki '... Bakanın...' sözcüğü, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu ibareye ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Nuri NECİPOĞLU'nun 'Sadece 'Bakanın' sözcüğü için karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği' yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (3) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

6- 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

a- Başında yer alan 'Terörle' sözcüğünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- (b) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

c- (c) bendinde yer alan "veya yaptırmak" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

d- (ç) bendinde yer alan "Güvenlik kuruluşlarına" ve "ilgili kurumlara" ibarelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

e- (f) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

7- 7. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan " Bakana " sözcüğü, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu sözcüğe ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

8- 8. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

9- 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

a- (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlamak " ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan "Güvenlik kuruluşları " ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

c- (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan "Valilikler " sözcüğünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

d- (a) bendinin (4) numaralı alt bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

e- (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek, " ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Engin YILDIRIM'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

f- (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan "yaptırmak " sözcüğünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

g- (b) bendinin (4) numaralı alt bendindeki "Terörle " sözcüğünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

10- 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

a- (b) bendinin (1) numaralı alt bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- (c) bendinin " Bakan onayı ile en çok on Müsteşarlık Müşaviri pozisyon unvanıyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Personelin sözleşme usul ve esasları Müsteşarlıkça tespit edilir ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu statüde çalıştırılma, sözleşme bitiminde kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez." bölümünde yer alan 'Bakan' sözcüğü, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla; yine aynı bölümde yer alan "ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. " ibaresi de 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek 12. maddenin (3) numaralı fıkrasının (n) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından, bu bölüme ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Nuri NECİPOĞLU'nun 'Sadece bölümde yer alan 'Bakan' sözcüğü ile "ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. " ibaresi yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği' yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

11- 13. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasında yer alan 'Bakan' sözcüğü, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu fıkra ile ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Nuri NECİPOĞLU'nun 'Sadece 'Bakan' sözcüğü için karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği' yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (4) numaralı fıkrasının son cümlesi, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek 12. maddenin (3) numaralı fıkrasının (n) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından, bu cümleye ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

12- 15. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

13- 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

14- 18. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelin 'VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı' bölümünün (a) bendine 'Müsteşar,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen 'Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı,' ibaresi, 10.10.2011 günlü, 657 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, bu ibareye ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

b- (1) numaralı fıkrasının (b) bendiyle 657 Sayılı Kanun'a ekli (II) sayılı cetvelin '4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda' bölümüne 'Nüfus ve Vatandaşlık Müdürü,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen 'İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürü,' ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

c- (3) numaralı fıkrasının (a) bendiyle 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine eklenen fıkranın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

d- (3) numaralı fıkrasının (b) bendiyle 3152 sayılı Kanun'un 29. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (d) bendi, 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen 19/A maddesinin verdiği yetkiyle Başbakanlığın 7.7.2011 günlü, B.02.0.PPG.0.12-300-02/7062 sayılı teklifi ile Cumhurbaşkanlığının aynı gün ve B.01.0.KKB.01-08/D-1-507 sayılı onayıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu bende ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

e- (4) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

f- (5) numaralı fıkrasıyla 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 3. maddesinin birinci fıkrasına 'Savunma Sanayi Müsteşarlığı,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen 'Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı,' ibaresi, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek 12. maddenin (1) numaralı fıkrasının (m) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından, bu ibareye ilişkin konusu kalmayan iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

19.1.2012 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Haşim KILIÇ	Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

I- 3.6.2011 günlü, 643 sayılı ve 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kararnamelerin Etkilediği Kurallar Yönünden

17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Kanun'un bazı maddelerinin iptali istemiyle 3.6.2010 tarihinde açılan davadan sonra, anılan Yasa'da 643 ve 666 sayılı KHK'lerin yürürlüğe girmesi sonucu yapılan değişikliklerin, ilgili oldukları dava konusu kuralların tümünü etkilediği gerekçesiyle bu maddeler hakkındaki incelemenin esasına girilmesine gerek görülmeyle 'karar verilmesine yer olmadığı' yolunda karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'ne yapılan iptal başvurularının konusunu oluşturan kuralların tümüyle yasal değişikliğe uğramaları halinde, iptal davalarının doğrudan soyut norm denetimine ilişkin oldukları da gözetildiğinde, söz konusu başvurular hakkında esastan karar verilmesinde, hukuki yarar bulunmamakta ise de yapılan değişikliğin, dava konusu kuralın bir bölümüne yönelik olması durumunda, kalan bölüm hakkında incelemenin sürdürülmesi gerekir. Aksi halde dava konusu kurallarda, daha sonraki yasal düzenlemelerle yapılacak en küçük değişiklikler o kuralların, iptal davası yoluyla Anayasal denetiminin engellenmesi sonucunu doğurur. Böyle bir sonucu, Anayasa yargısının amacı ve işleviyle bağdaştırmak olanaksızdır.

Açıklanan nedenlerle 5952 sayılı Yasa'nın, tümü değiştirilmeyerek sadece bazı bölüm, ibare ve sözcüklerinde değişiklik yapılan kurallarının, kalan bölümlerinin Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılarak esas hakkında karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

II- Yasa'nın 9. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinin (1) Numaralı Alt Bendinin 'Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek' Bölümünün İncelenmesi

5952 sayılı Yasa'nın 9. maddesi ile Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı'nın Araştırma-Geliştirme Daire Başkanlığı'na dava konusu kuralla terörle mücadele alanında 'veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek görevi verilmiştir. Hiçbir ayırım ve sınırlama getirilmediğinden Kural'ın, kişilerin temel hak ve özgürlük alanlarını da kapsayacak biçimde her türlü veri, bilgi ve belge toplamayı içerdiği açıktır.

Anayasa'nın 20. maddesinin ilk fıkrasında herkesin; özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiş, son fıkrasında da Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir' denilerek kişisel verilerin korunması, özel hayatın gizliliğinin korunması kapsamında güvenceye kavuşturulmuştur.

Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sağlanan Anayasal güvencenin yaşama geçirilebilmesi için, bu hakkı ilgilendiren yasal düzenlemelerin, açık, anlaşılabilir ve kişilerin söz konusu haklarını kullanabilmelerine elverişli olması gerekir. Ancak böyle bir düzenleme ile kişilerin özel hayatlarını ilgilendiren veri, bilgi ve belgelerin resmi makamların keyfi müdahalelerine karşı korunması olanaklı hale getirilebilir.

Dava konusu kural ile Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Araştırma-Geliştirme Daire Başkanlığı'na kapsamı ve koşulları belirlenmeksizin her türlü veri, bilgi ve belgeleri toplama görevi verilerek kişilerin özel hayatlarının gizliliğinin korunması kapsamında bulunan, kişisel verilerin korunmasını isteme hakları ihlâl edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle Kural'ın Anayasa'nın 20. maddesine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde, müsteşarlığın hizmet birimlerinden olan Araştırma Geliştirme Daire Başkanlığı'nın terörle mücadele alanındaki görevleri sayılırken, söz konusu (b) bendinin iptali istenilen (1) numaralı alt bendinde, veri, bilgi ve belgeleri toplamının da bu görevler arasında olduğu ifade edilmiştir.

İptali istenen kuralda, açıklayıcı bir düzenleme bulunmadığı için, veri, bilgi ve belgeleri toplama olarak adlandırılan görevlendirme uyarınca, Araştırma Geliştirme Daire Başkanlığı'nın kişisel veri, bilgi ve belgeler dahil her türlü veri, bilgi ve belgeyi toplama yetkisinin bulunduğu duraksama bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 20. maddesinde, herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu, bu hakkın kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenme hakkını kapsadığı ifade edilmiş, ayrıca, kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği hükmüne de yer verilmiştir.

Araştırma Geliştirme Daire Başkanlığı, iptali istenilen kural uyarınca, temel hak ve özgürlüklere müdahale niteliğinde de olsa her türlü kişisel veri, bilgi ve belgeyi toplayabilecektir.

Anayasa'da yer alan güvenceye rağmen, iptale konu kuralla, veri, bilgi ve belgelerin toplanmasına her hangi bir sınırlama getirilmeyerek, temel hak ve özgürlüklere müdahale niteliğinde olanlar dâhil, her türlü kişisel veri, bilgi ve belgelerin toplanmasına imkân tanınmakta, böylece kişiler idareye karşı korunmasız hale getirilmektedir. Bu durum, Anayasa'nın 20.maddesinde öngörülen kişisel veri, bilgi ve belgelerin korunması hakkına aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenle kuralın iptali gerektiğinden, çoğunluk görüşüne katılmadım.

Üye

Mehmet ERTEN

KARŞIOY YAZISI

5952 sayılı Kanun'un 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde Müsteşarlığın, terörle mücadele alanında görevleri arasında '*veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek*' de yer almıştır.

Kişisel bilgi ve verilerin korunması, Anayasa'nın 'Özel hayatın gizliliği' kenar başlıklı 20. maddesinde düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında herkesin, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu; bu hakkın kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsadığı; kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği; kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 13. maddesinde temel hak ve hürriyetlerin özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği; bu sınırlamaların Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı ifade edilmiştir.

İptali istenen kural, kişisel verilerin, bilgi ve belgelerin toplanmasına ve tasnif edilmesine olanak vermekte, veri, bilgi ve belgelerin kişisel veri ve bilgileri kapsamadığı yönünde bir güvence de içermemektedir.

Anayasa'nın 20. maddesinde özel hayatın gizliliğine milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması sebeplerine bağlı olarak hakim kararıyla sınırlanabileceği öngörülmüş ise de iptali istenen kural bu kapsama girmemektedir. Kişinin bu kural uyarınca fişlendiğinden haberdar olması, bunların silinmesini talep etmesi ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmesi de mümkün değildir. Bu nedenle kural, Anayasa'nın 20. maddesiyle güvence altına alınmak istenen temel hakka karşı yapılmış pervasız bir müdahaledir.

Anayasa'nın 20. maddesine aykırı olan kural, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletine de ters düşmektedir. Bu nedenlerle iptali gerekir.

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

Dava 17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat Görevleri Hakkında Kanun'un bazı maddelerinde yer alan fıkra, bent, tümce, ibare ve sözcüklerin Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülerek iptali istemiyle açılmıştır.

1- 1. maddenin (1) numaralı fıkrasının "İçişleri Bakanlığına" ibaresi; 3. maddenin (1) numaralı fıkrasında yer alan "İçişleri Bakanlığına bağlı" ibaresi; 4. maddenin (2) numaralı fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlesinde yer alan "İçişleri Bakanının" ibareleri; 5. maddenin (2) numaralı fıkrasında; 10. maddenin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde ve 13. maddenin (2) numaralı fıkrasında yer alan "Bakanın" sözcüğü 3.6.2011 günlü 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırıldığından bahisle sözü geçen kuralların iptali istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesine yapılan iptal başvurularının konusunu oluşturan kuralların tümüyle yasal değişikliğe uğramaları halinde, söz konusu başvurular hakkında karar verilmesinde hukuki yarar bulunmamakta ise de, yapılan değişikliğin dava konusu tümce, ibare veya sözcüklere ilişkin olması durumunda incelemenin sürdürülerek istemle ilgili karar verilmesi gerekir. Aksi halde dava konusu kurallarda yapılacak en küçük ekleme ve çıkarma şeklindeki değişiklikler sonucunda bu kuralların anayasal denetimin dışında kalmasına sebep olacağından bu durum Anayasa yargısının amacıyla ve işleviyle bağdaşmaz.

Bu nedenle, 17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 4. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin, 13. maddesinin (2) numaralı fıkrasının değiştirilmeyen ibare dışında kalan bölümüne ilişkin incelemenin sürdürülmesi gerektiğinden sözü geçen maddelerin iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığı yolundaki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

2- 9. maddenin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan 'veri,bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek' ibaresinin incelenmesi;

Maddede; Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının ana hizmet birimlerinden Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının terörle mücadelede görevlerinin neler olduğu düzenlenmekte olup, (1) numaralı alt bendinde ise 'veri, bilgi ve belgeleri toplamak tasnif etmek' ibaresi yer almaktadır.

Anayasa'nın 'özel hayatın gizliliği' başlıklı 20. maddesinde 'Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar.' denilmektedir. Maddede ayrıca kişisel verilerin ancak Kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği hükmüne de yer verilmiştir. Bilindiği gibi; 'kişisel veri' kavramı, belirli veya kimliği belirlenebilir olmak şartıyla bir kişiye ait bütün bilgileri ifade etmektedir.

İptali istenilen kuralda ise herhangi bir sınırlama getirilmeden kişilere ait verilerin toplanması konusunda Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığına yetki verilmesi, kişileri idareye karşı korunmasız duruma getirmekte olup, bu haliyle kural Anayasa'nın 20. maddesinde öngörülen, kişisel veri, bilgi ve belgelerin korunması hakkına aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle 17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 4. maddesinin (2) numaralı fıkrası, 5. maddesinin (2) numaralı fıkrası, 10. maddesinin (1) numaralı fıkrası (c) bendi, 13. maddesinin (2) numaralı fıkrası hakkında incelemenin sürdürülmesi ve esas hakkında karar verilmesi gerektiği, 9. maddenin (b) bendinin (1) numaralı fıkrasının (1) numaralı alt bendinde yer alan "veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek" ibaresinin iptali gerektiği düşüncesi ile verilen karara katılmıyorum.

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

KARŞI OY YAZISI

Geçici güvenlik için özgürlüğünü feda edenler,

ne özgürlüğü hak eder, ne de güvenliği.

Benjamin Franklin, 1755

5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının (KDGM) Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin, (1) numaralı alt bendinde, Müsteşarlığın ana hizmet birimlerinden olan Araştırma-Geliştirme Daire Başkanlığının, 'terörle mücadele alanında; veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek, analiz ve değerlendirmeler' yapmakla görevli olduğu hükmü yer almaktadır. Burada, 'veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek', kısmının iptali istenmektedir.

Bu düzenlemede anayasal bir sorun görmeyen çoğunluk görüşüne katılmanın neden mümkün olmadığını üç bölümden oluşan karşı oy yazısıyla açıklamaya çalışacağız. İlk bölümde uluslararası sözleşmelerin ilgili hükümlerini ve mahkeme kararlarını, ikinci bölümde ise iptali istenilen kuralın anayasaya aykırı olduğu yönündeki iddiamızı temellendirebilmek için konuyla yakından ilgili olduğunu düşündüğümüz özgürlük ve güvenlik arasındaki ilişkiyi, iktisat teorisinden de yararlanarak kısaca inceleyeceğiz. Son bölümde ise, ilgili düzenlemenin Anayasa'nın hangi maddelerine aykırılık taşıdığını ilk iki bölümden hareketle ele alacağız.

Uluslar arası Hukuki Durum: Sözleşmeler ve Mahkeme Kararları

Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 17. maddesinde, 'Hiç kimsenin özel hayatına, ailesine, evine ya da haberleşmesine keyfi ya da yasadışı olarak müdahale edilemeyeceği' belirtilirken, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8. maddesinin ilk fıkrasında da, 'Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir', hükmü yer almaktadır. İkinci fıkrada ise,

'Bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda, zorunlu olan ölçüde ve yasayla öngörülmüş olmak koşuluyla söz konusu olabilir' denmektedir. Bu düzenlemeyle Sözleşme'nin 8. maddesinin ilk fıkrasında tanınan hakların kullanılmasına, ikinci fıkra da belirtilen hususlarla sınırlı olmak kaydıyla kısıtlamalar getirilebilmektedir. İptali istenen kural açısından değerlendirildiğinde, devletin negatif yükümlülüğü, 8. maddeye aykırı olarak kişisel ve hassas verilerde dâhil olmak üzere her çeşit veri, bilgi ve belgeyi toplama, saklama, işleme ve üçüncü taraflarla paylaşma gibi müdahalelerden kaçınmasını ifade ederken, pozitif yükümlülüğü, özel yaşam hakkına saygıyı güvence altına almak için gerekli önlemleri almasına işaret etmektedir.

Konumuz açısından önemli olan bir sözleşmede, 1981 tarihli ve 108 sayılı, 'Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Kişilerin Korunmasına Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesidir'*-Bu Sözleşme'nin 2. maddesi, kişisel veriyi belirli veya belirlenebilir bir kişiye ait tüm bilgiler şeklinde tanımlamaktadır. Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan 'Kişisel Verilerin Korunması Kanun' tasarısında da bu tanım benimsenmiştir. Sözleşme'nin 5. maddesine göre, kişisel veriler açıkça belirlenmiş meşru amaçlar için, toplanma gerekçesiyle sınırlı olmak ve gerekli olan süreyi aşmamak şartlarıyla tutulabilir. 6. maddede ise, kişinin ırkı ve etnik kökeni, siyasi düşüncesi, dini veya benzer inançları, sağlık, cinsel hayat ve ceza mahkûmiyetleriyle ilgili verileri hassas veri olarak kabul edilerek, bunların toplanmasına ve işlenmesine ulusal mevzuatta koruyucu tedbirlerinin alınması şartıyla izin verilmektedir. Sözleşme'nin 9. maddesinde de, kamu güvenliğinin sağlanması, suçla mücadele edilmesi, ilgilinin veya üçüncü kişilerin hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması ile kişisel verilerin korunmasının sınırlanabileceği belirtilmiştir.

Avrupa Konseyince 2002'de kabul edilen, 'İnsan Hakları ve Terörle Mücadele Hakkında İlkeler', rehberinde de, devletin güvenlik birimleri bünyesinde herhangi bir yetkili merci tarafından kişisel veri ve bilgilerin toplanması ve incelenmesinin, yasayla yapılması, amacıyla orantılılık içermesi ve bağımsız bir makamın gözetimine tâbi olması şartıyla meşru olduğu ifade edilmiştir. Rehberde, 'Bir yandan, demokratik bir toplumun' kendisini korumak üzere birtakım önleyici ya da bastırıcı tedbirler alması gerekirken, öte yandan, kamu makamları'Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve diğer enstrümanlarda belirlenmiş olan insan hakları ve temel özgürlükleri gözetmek konusunda yasal bir yükümlülük altındadır', ifadesi de yer almaktadır (Avrupa Konseyi 2002: 16).

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin, 'Emniyet Alanında Kişisel Verilerin Kullanılmasını' düzenleyen R(87)15 sayılı Tavsiye Kararına göre ise, verilerin polisiye amaçlarla toplanmasına ancak gerçek bir tehlikenin önlenmesi ya da belirli bir suçun engellenmesi için zorunlu olması durumunda başvurulması gerekmektedir. Kişinin bilgisi dışında kişiye ilişkin verilerin toplanması ve saklanması durumunda, bu veriler silinmediği takdirde, kişiye bu konuda bilgi verilmesi de bu ilke çerçevesinde istenmiştir (Atak 2010: 106).

AİHS kişisel verilerin korunması ile ilgili ayrı bir hüküm içermemekle birlikte, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bu verilerin özel yaşam alanı içinde yer aldığını kabul ederek, konuyu 8. madde kapsamında incelemektedir. AİHM, özel hayatı, kişinin kendi hayatını istediği gibi yaşayabileceği bir iç alan ve bunun da ötesinde, başkalarıyla ilişki kurmak ve bu ilişkileri geliştirmek suretiyle özgür olarak kişiliğini oluşturmasını ve geliştirmesini sağlayan daha geniş bir alandan ibaret görmektedir.

Nitekim AİHM, *Klass ve Diğerleri-Almanya* (1978) davasında, bireyin özel hayatına ilişkin verilerin kamusal organlar tarafından toplanmasına, saklanmasına ve işlenmesine dayanak oluşturacak önemli ilkeleri belirlemiştir. Mahkeme bu davada, mektupların ve telgrafların okunmasına, telefon görüşmelerinin dinlenmesi ve kaydedilmesine olanak tanıyan bir yasanın Sözleşme'ye uygunluğunu incelemiştir. AİHM genel olarak gizli izleme yöntemlerine demokratik kurumların korunması için kesinlikle zorunlu olması durumunda başvurulabileceğini kabul etmiş, ancak bireyin 8. maddede güvence altına alınan hakkı kullanabilmesi ile demokratik bir toplumu koruma amacıyla gizli izlemenin yapılmasının gerekliliği arasında bir denge kurulması gerektiğini belirterek, 'Milli güvenliği korumak için oluşturulan bir gizli izleme sisteminin, demokrasiyi korumak adına demokrasiye zarar verebileceği, hatta demokrasiyi yok edebileceği riski dikkate alındığında, kötüye kullanmaya karşı teminatların gerekli olduğu konusunda bir tereddüt bulunmamaktadır', görüşünü dile getirmiştir (*Klass ve Diğerleri-Almanya* para. 42 ve 49). Bu kararda, Mahkeme, bireyin özel yaşamı kapsamındaki bilgilere ilişkin kamusal müdahaleleri, bireyi koruyucu uygun ve etkili garantiler içeren yasal düzenlemeler ve istismar ve kötü kullanıma karşı güvenceler bulunmadığı sürece Sözleşmenin 8. maddesinde belirtilen hakların bir ihlali olarak değerlendirmiştir (*Klass ve Diğerleri-Almanya* para. 50). Mahkeme, istihbarat örgütlerinin gizli izleme yoluyla bireylerin haklarına yönelik gerçekleştirdikleri müdahalelerin etkili bir denetime tabi olması gerektiğini, ulusal güvenlikten kaynaklanan ihtiyaçlara her durumda öncelik verilemeyeceğini, sınırsız önlemler alınmasına izin veren bir yasanın demokrasi için tehdit oluşturacağını ve Avrupa ülkelerinin casusluk ve terörizmle mücadeleyi gerekçe göstererek uygun gördükleri her türlü tedbiri alamayacaklarını önemle vurgulamıştır.

AİHM, *Leander-İsveç* (1987) kararında ise, başvuru hakkında güvenlik soruşturması yapılması suretiyle bilgi toplanmasının ve bunların doğruluğuna ilişkin olarak kendisine itiraz hakkı verilmemesinin, AİHS 8. madde birinci fıkra kapsamında özel hayatın gizliliğine müdahale oluşturduğuna, ancak, bu müdahalenin aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince milli güvenliği koruma meşru amacını gerçekleştirmek için taraf devletlere tanınan geniş takdir hakkı içinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte, Mahkeme, verilerin toplanmasına olanak tanıyan düzenlemelerin makul denetim mekanizmaları öngörmek zorunda olduğunu, bunların da, hangi durumlarda verilerin toplanabileceği, ne kadar süre ile muhafaza edileceği ve imhasına ilişkin hususlara yer vermesi gerektiğini not etmiştir.

Amann v. İsviçre (2000) davasında bireyin özel yaşamına ilişkin bilgilerin kamu görevlileri tarafından saklanması özel yaşama bir müdahale oluşturduğunu kabul etmiştir. Yapılan müdahale yasaya dayanmakla birlikte, mevcut yasal düzenleme yeterli korumayı sağlamamaktadır. İlgili yasada savcılığın veri toplama, kaydetme ve saklama yetkisini kullanma şartları ve kapsamı belirtilmemekte, hangi bilgilerin saklanacağı ve nasıl bir yöntem izleneceği konusunda açıklık bulunmamaktadır (*Amann- İsviçre* para. 76 ve 80).

AİHM'nin *Rotaru-Romanya* (2000) kararı da konumuz açısından önem taşımaktadır. Bu davada, Romanya İstihbarat Örgütü'nün başvuru hakkında tuttuğu gizli dosya ele alınmıştır. İlgili devlet, dosyada yer alan bilgilerin özel yaşama ilişkin olmadığını, kamusal alandaki faaliyetlerle ilgili olan bilgileri içerdiğini ileri sürmüştü de, Mahkeme, 108 sayılı Sözleşme'nin kişisel veri tanımına atıfla, bunu kabul etmemiştir. AİHM, terörle mücadelede özel yöntemlerin kullanılabileceğini kabul ederek, istisnâ hallerde ve bir yasal düzenlemeye dayanmak şartıyla, demokratik bir toplumda milli güvenlik ve/veya asayişin bozulması ya da suçun önlenmesi gibi amaçlar dâhilinde veri toplanabileceğini kabul etmektedir (*Rotaru-Romanya* para. 57-58). AİHM, yetkili otoriteler tarafından kişinin kamusal hayatına ilişkin bilginin sistematik olarak toplandığı ve saklandığı durumları özel hayat kapsamında değerlendirerek, bunun kişinin çok

uzak geçmişle ilgili bilgiler içermesi halinde dahi geçerli olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme, yürürlükte olan yasanın milli güvenliği etkileyecek bilgilerin toplanmasına, kaydedilmesine ve gizli dosyalarda arşivlenmesine izin verdiğini saptamış ancak bu yasanın AİHS ile uyumlu olmadığını tespit etmiştir. AİHM, hangi koşullar altında, hangi amaçla, ne kadar süreyle kamu otoritelerinin özel hayatla ilgili bilgileri saklayacağı ve kullanacağını belirsizliğini, istismlara karşı hiçbir önlem alınmamasını, kötüye kullanımı engellemeye yönelik etkili denetim mekanizmalarının öngörülmemesini ve verilerin değerlendirilmesine ilişkin hukuki sınırlar çizilmemesini, AİHS'nin 8.maddesinin ihlali olarak görmüştür (*Rotaru v.Romanya* para.57 ve 59).

Mahkeme, *Segetstedt-Wiber ve Diğerleri-İsveç* (2006) davasında da kişisel verilerin kamu birimleri tarafından toplanması ve saklanması incelenmiştir. Başvurucular, kişisel verilerinin gizli polis biriminde saklanması ve bunların içeriği hakkında kendilerine bilgi verilmemesinin AİHS 8. maddeye aykırı olduğunu ileri sürmüşlerdir. AİHM saklanan bilgilerin özel hayata ait bilgiler olduğunu tespit etmiştir. Ancak, ilk başvuru bakımından, bu bilgilerin bir kısmının suçun önlenmesi amacı taşıması nedeniyle ihlal bulmamıştır. Aynı şekilde saklanan verilerin tamamının başvurularda açıklanmamasını da, ilgili yasanın buna izin verip, yeterli güvenceyi sağladığı gerekçesiyle 8. maddeye aykırı bulmamıştır. Buna karşılık Mahkeme, diğer başvurulardan, toplanan ve muhafaza edilen verilerin katıldıkları siyasi faaliyetler ilgili olması ve bu faaliyetlerin taraf devletin milli güvenliğini tehdit ettiğine dair yeterli kanıtın olmamasından hareketle, bu verilerin sürekli saklanması, Sözleşme'nin 8.maddesini ihlal ettiği sonucuna varmıştır (*Segetstedt-Wiber ve Diğerleri- İsveç* para.88-92)

AİHM'nin kararları kadar ulusal anayasa mahkemelerinin, özellikle de Almanya Federal Anayasa Mahkemesi'nin, konumuz bağlamında verdiği önemli bazı kararlardan da bahsetmek yerinde olacaktır.

Alman Mahkemesi 1983'de nüfus sayımıyla ilgili bir kararında, Alman Anayasasının insan onurunu teminat altına alan md. 1/1 ile bağlantılı olarak, md. 2/1'de düzenlenen kamu düzenini bozmama, genel ahlaka aykırı olmama ve kimseye zarar vermeme kaydıyla, bireylerin kişiliklerini istedikleri gibi geliştirebilme hakkı düzenlemesinden hareketle, kişisel veriler üzerinde kendi kaderini tayin temel hakkının varlığını kabul etmiştir. 'Enformasyonel özerklik' olarak tanımlanan bu hak, kişiliğin serbestçe geliştirilmesi hakkı ile insan onurundan kaynaklanan genel kişilik hakkının bir yansıması olarak, bireyin kendi hakkındaki bilgileri kontrol edebilme, kendisine ilişkin herhangi bir bilginin rızası olmaksızın açıklanmaması, yayılmaması, bu bilgilere başkalarının ulaşmaması, kişisel verilerin sınırsız toplanması, kaydedilmesi, kullanılması ve nakledilmesine karşı bireyin korunmasını içermektedir (Küzeci 2010: 67-8).

Federal Anayasa Mahkemesi, 2006'da önüne gelen bir bireysel başvuruda, 'enformasyonel özerkliğin' ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır. 24 yaşında Fas'lı bir öğrenci olan başvuru, El-Kaide yanlısı 'uyuyan hücreler' olup, olmadığını ortaya çıkarmak için 18-40 yaş arası tüm Müslüman erkek öğrencilerle ilgili veri toplanmasına olanak tanıyan Kuzey Ren Westphalia Eyaleti Polis Yasası'nın 31. maddesinin Alman anayasasına aykırılığını iddia etmiştir. Bu uygulama sonucunda, yukarıdaki kişisel özellikleri taşıyan ve adı geçen eyalette ikamet eden 32 bin kişi ile ilgili toplam 5 milyon kayıt elde edilip, dosyalanmış sadece 8 kişi için ayrıntılı araştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmuş ve sonuçta bunların hiçbirisi aleyhine dava açılmamıştır (Young 2008: 338). Şüpheli olmayan ve demokratik toplum düzeni için herhangi bir tehlike arz etmeyen bu kişiler hakkında sırf belli dini, etnik ve yaş grupları içinde olmalarından dolayı bilgi toplanmış, yani bu insanlar, ülkemizdeki tabiriyle fişlenmiştir. Olayı

inceleyen Mahkeme, Alman Anayasası'nın 1. maddesi ile birlikte değerlendirildiğinde 2. maddesinin ilk fıkrasının ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Mahkeme kararında, 'Anayasanın, yasa koyucunun özgürlük ve güvenlik arasında makul bir denge bulmasını belirttiğine' dikkati çekerek bunun da 'her halükarda imkânsız olan mutlak bir güvenlik peşinde koşmayı dışladığını' belirtmiştir (Young 2008: 386). Mahkeme'ye göre, toplanan bilgiler ve veriler kişilik açısından önemsiz olsa bile, genel bir terör tehdidi karşısında polise verilen yetkinin çok geniş ve açık uçlu olması ve toplanan verilerin çapraz referans olarak başka amaçlar için kullanılabilme olasılığının varlığı, Alman Anayasa'sının yukarıda belirtilen fıkrasının ihlal edilmesi sonucunu doğurmaktadır. Alman Mahkemesi için varsayımsal temellerden hareketle, soyut ve genel bir tehlike terörle mücadele adı altında meşrulaştırılsa dahi, kişiler hakkında veri toplanmamalı ve kişisel veri elde etmek için veri madenciliği (*data mining*) ve benzeri faaliyetlere ancak ve ancak somut ve yakın belirli bir ciddi suç işlenmesi tehlikesi karşısından girilmesi meşru olacaktır (Schwartz 2011: 372).

Anayasa Mahkemesi de, Türkiye İstatistik Kanunuyla ilgili bir kararında (E: 2006/167 Esas, K:2008/86), istenecek bilgilerin kapsam ya da sınırlarının belirsizliğinin, bireyi İdareye karşı korumasız bıraktığını, bunun da Anayasa'nın özel hayatın gizliliğini koruyan hükümlerine aykırı olduğunu tespit etmiştir.

Şu ana kadar anlatılanlardan iki önemli sonuç ortaya çıkmaktadır. İlk olarak, Uluslararası Sözleşmeler ve Mahkeme kararlarına baktığımızda, terörle mücadelede, kişisel verilerin toplanması, saklanması ve işlenmesi yakın ve somut bir tehlike varsa meşru görülmektedir. İkinci sonuçta ise, ilgili yasal düzenlemelerin ucu açık ve belirsiz olmamasının önemi vurgulanmakta ve bu işin bağımsız, dışsal bir otorite tarafından denetlenmesi gerektiğinin altı ısrarla çizilmektedir.

Özgürlük-Güvenlik: Denge mi; İkilem mi'

KDGM'nin internet sayfasında, Müsteşarlığın, 'Özgürlük ve güvenlik dengesini daima gözetken' bir kurum olduğu vurgulanmaktadır. Oysa iptali istenen kural özgürlük-güvenlik dengesini gözetmemekte, tam tersine güvenliği özgürlüğe öncelemektedir. Güvenlik diğer tüm hakları ve özgürlükleri temellendiren bir tür meta-hak değildir (Michaelsen 2006: 14-5). Güvenlik ve özgürlük arasında bir öncelik veya hiyerarşi yoktur. Bununla birlikte, bir an için olduğunu varsayalım. Böyle bir durumda özgürlük güvenlik temelli değil, güvenlik özgürlük temelli olmalıdır. Özgürlük-güvenlik dengesi azami etkinliği gerçekleştirecek bir güvenlik sağlamayabilir ama bu otoriter bir siyasi sistemden ziyade anayasal bir demokraside yaşamının bedeli olarak düşünülmelidir.

Şüphesiz ki, insan hayatını, malını, haklarını ve özgürlüğünü tehdit eden terör ile mücadele etmek devletin asli görevlerinden biridir. Ancak, bunun başarılı olabilmesi için uygulanacak politikaların, evrensel insan hakları ve hukuk devleti ilkelerine uygun olması, devletin demokratik sınırlar içinde kalarak, insan haklarına mümkün olduğunca asgari seviyede müdahaleyi gerektiren önlemleri tercih etmesi gerekmektedir. Terör örgütleri neredeyse hiçbir kural tanımadan her türlü faaliyetleri ve eylemleri gerçekleştirirken, demokratik ve insan haklarına saygılı olduğunu iddia eden devletler terör ile mücadelede hukuk ve demokrasi sınırları içinde kalmak mecburiyetindedirler. Bu bir zafiyet değil, demokrasinin ahlaki üstünlüğünün ve erdemliliğinin bir sonucu olarak değerlendirilmelidir.

Devletin terör eylemlerini tespit etme ve önlemeye dönük faaliyetlerinde, korumaya çalıştığı bireylerin haklarını ihlal etmeme ve bunları aşırı sınırlamama hususlarında özen

göstermesi demokratik toplum düzeninin oluşturulması, korunması ve geliştirilmesi açısından hayati öneme haizdir. Teröre karşı, devletin bireylerin başta yaşam hakkı olmak üzere çeşitli haklarını korumak pozitif yükümlülüğünün yanı sıra, negatif olarak da anayasal düzenin tanıdığı haklara saygı yükümlülüğü vardır. Burada açıklığa kavuşturulması gereken konu, temel hakları korumak adına bunlarla ilgili sınırlamaların derecesinin ne olacağıdır. Sorun, 'özgürlüğün güvenlikten daha çok veya daha az önemli olup olmadığından ziyade, belli bir güvenlik tedbirinin özgürlüğü, koruduğu güvenlikten daha az mı, daha çok mu zarar verip, vermediğinin belirlenmesidir' (Posner 2006: 31-2). Bir demokrasiyi otoriter bir siyasi, hukuki ve toplumsal düzenden ayıran en önemli hususlardan biri güvenliğin özgürlük ortamında sağlanabilmesidir.

Belli düzeylerde güvenlik ve özgürlük birbirine ikame edebileceği gibi tamamlayıcı olabilir. Güvenlik olmadan özgürlüğün bir anlamı olmadığı gibi, özgürlüğe yer vermeyen, onu kısıtlama eğilimi taşıyan bir güvenlik anlayışının da anlamı yoktur (Waldron 2003: 195). Güvenliğin olmadığı yerde kim kendini özgür his eder ne kadar doğruysa, özgürlüğün olmadığı yerde kim kendini güvende his edebilir de o kadar doğrudur. Demokrasilerde güvenlik ve özgürlük birbirini tamamlayıcı olup, taraflardan birinin kazanıp diğerinin kaybettiği sıfır toplamı bir oyun değildir.

Güvenlik için hakların, özgürlüklerin kolayca kısıtlanması devlet gücünün artması sonucunu doğurmaktadır. Zaten güvenlik dediğimiz andan itibaren devleti adeta ayrıcalıklı kılan bir alana girdiğimizden, bir *Leviathan* yaratma tehlikesiyle karşı karşıya gelebiliriz. Bunun anlamı, John Locke'nin, 'Hükümet Üzerine İkinci İncelemede' vurguladığı gibi, 'insanların sansar veya tilkilerden gelebilecek zararlara karşı kendilerini korumaktan kaçınacak, fakat aslanlar tarafından yutulmaktan memnun olacak kadar aptal olduklarını düşünmektir' (2010: 88-9). Bizi falanca veya filanca tehlikeden korumak için devletin aldığı her tedbiri meşru görmek, insanların tilkiler ve sansarlardan gelebilecek tehlikelere karşı korunayım derken aslanlar tarafından yutulmasına güvenlik adına razı olmak demektir.

Demokratik bir toplumda yasa koyucuların karşılaştıkları en önemli sorunlardan biri kamu güvenliğini sağlamak için alınacak tedbirlerle insan haklarının korunması ve geliştirilmesi arasındaki ilişkidir. Bu özgürlük-güvenlik ilişkisini, iktisat teorisinde yaygın olarak kullanılan Pareto Sınırı kavramıyla göstermeye çalışalım.

Kaynak: Vermeule, 2011: 2

Eksenlerin birinde özgürlük, diğesinde ise güvenlik gösterilmektedir. Eğrinin veya sınırın üzerinde güvenlikteki bir artış özgürlükte bir azalamaya neden olacaktır ve bunun tersi de doğrudur. Pareto Sınırı altında, mesela P noktasında, güvenlik ve özgürlük birbirinden taviz vermeden arttırılabilir. Sınırın ötesindeki politikalar kaynak yokluğundan veya siyaseten uygulanamaz olduğundan tercih edilemez ve yasa koyucunun toplam refahı arttıracak özgürlük ve güvenlik politikalarını takip etmesi beklenir. Güvenliğe ve özgürlüğe yönelik politikaların toplumsal refaha marjinal katkısının eşit olduğu nokta uygun politika seçimi olabilir. K-K* noktasının altında özgürlük politikalarının olmasına toplum, güvenlik ve toplam refah artsa bile izin vermeyebilir. Q'Q*' a doğru gittiğimizde ise güvenlikte bir artış olmadan özgürlük azalmakta ve aynı şekilde R-R*'ya doğru gittiğimizde özgürlük artmadan güvenlik azalmaktadır.

Güvenlik ve özgürlük bireysel refaha katkı yapan değerli mallar olup, bireyler açısından birbirleriyle karşılaştırılabilirler(Posner ve Vermeule 2007: 22). Başka bir deyişle, birini göz ardı ederek, diğersini maksimize edemeyiz. Güvenlik-özgürlük sınırında, güvenlikteki bir artış, özgürlükte bir azalma gerektirmekte olup, bunun tersi de doğrudur (Posner ve Vermeule 2007: 26). Pareto sınırı bir kere oluştuktan sonra değişmeyen bir sınır değildir. Güvenlikteki artış özgürlüklerdeki azalmaya değerse devlet güvenliği arttırır. Benzer şekilde, güvenlikteki azalma, özgürlük artışına değerse, güvenliği azaltarak Pareto sınırını değiştirebilir. Benzer şekilde, terörle mücadele eden bir kamu kurumu ve saldırı planlayan bir terörist örgüt arasındaki etkileşimi oyun teorisi bağlamında inceleyen bir çalışmada, özgürlüğü azaltıcı tedbirlerin terörizme karşı artan bir güvenlik sağlamadığı görülmüştür (Dragu 2011: 64).

Elbette, ilgili hukuki düzenlemeler çerçevesinde şüphe duyulan bir kişi hakkında veri toplanabilir. Ancak hiçbir şüphe olmadan geliştirilen ve tanımlanan profiller çerçevesinde veri toplanması sorunlu bir uygulamadır. Unutulmamalıdır ki, Kafka'nın 'Dava' romanının kahramanı K'nın başına gelen her bireyin başına da gelebilir. K'nın neden tutuklandığı ona bir

türlü söylenmediği için kendisine yönelik iddiaları çürütme şansı hiç olmuyor. Her türlü veri, veri madenciliği yapmaya olanak tanıdığından, kendilerinden şüphelenilen bireylerin neden şüphelenildiğini asla öğrenememeleri ve bu şüpheyi giderici hiçbir şey yapamamaları sonucunu doğurabilir.

Büyük veri yığınları içerisinde gelecekle ilgili tahminde bulunmayı sağlayacak bağıntıların bilgisayar programı ve istatistiksel teknikler kullanarak aranması demek olan veri madenciliği, konumuz bağlamında, toplanan kişisel verilerin birleştirilerek şüpheli görülen belli özelliklerin ve davranış biçimlerinin bu temelden hareketle çözümlenmesini içermektedir. Bir suç işlenmesi olasılığı karşısında veri madenciliği ve profil oluşturulabilir ama bunun ağla yapılan balık avı gibi, 'ne çıkarsa bahtımıza' anlayışıyla yürütülmesi tehlikelidir (Solove 2011: 190-195).

Veri madenciliği ve hassas kişisel veriler esas alınarak profil oluşturma, idari bir kararla hiçbir suçu olmayan çok sayıda insan için özel hayatlarını içeren bilgi ve verilerin toplanması anlamına gelmektedir ve bunun demokratik bir toplumda kabul edilemeyeceğini Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri de 2008'de konuyla ilgili olarak yayınladığı bir raporda belirtmiştir (2008: 4). BM İnsan Hakları Konseyi, 'Terörle Mücadelede Temel Özgürlüklerin ve İnsan Haklarının Korunması ve Teşvik Edilmesi' özel raportörü de, terörizmle mücadelenin, mahremiyete, özel yaşamın gizliliğine otomatikman müdahaleyi meşrulaştıran bir koz olmadığını vurgulayarak, kötüye kullanma olasılığına karşı güvencelerin varlığını ve elde edilen veri ve bilginin kullanımının, saklanması ve paylaşımının sınırlarının belirli olması gerektiğinin altını çizmektedir. Raportör, özel yaşam ihlalinin seviyesi arttıkça ilgili kurumun karar verme mekanizmasında daha üst düzey yetkililerin onayının aranması, mahremiyet etki değerlendirmesi ile ilgili düzenlemelerin yapılmasını ve bütün bunları denetleyecek bağımsız bir makamın oluşturulmasını da önerileri arasında saymaktadır (Scheinin 2009).

Kamu güvenliğini tehdit edici faaliyetlere katılma olasılığının yüksek olduğu düşünülen bireylerle ve gruplar bunun ceremesini çoğunluğa göre çok daha fazla çekmektedir (Michaelsen 2005: 78). Genel olarak özgürlük bireysel bir hak olarak belirsiz ve soyut bir şey gibi algılanırken, güvenlik somut olarak can ve mal emniyetini akla getirmektedir. Bu nedenle de insanların çoğunluğu daha güvenli olmak veya öyle hissetmek için hak ve özgürlüklerinden fedakârlığa hazırdır. Bununla birlikte, özgürlüğü sınırlayan tedbirler ve özgürlüğün kısıtlanmasının getirdiği maliyetler dağıtımsal özelliğe sahip olduğundan herkes bu durumdan aynı oranda etkilenmemektedir. Toplumdaki herkes özgürlüğünden azıcık fedakârlık edip, daha çok güvenlik içinde olmamaktadır (Waldron 2007: 503). Özellikle siyasi görüş, etnik, ırk, din, cinsiyet ve cinsel tercih olarak ötekileştirilen, azınlıkta kalan bireyler ve gruplar hakkında önyargılı bir şekilde profiller oluşturulabilir. İnsanlar güvenlik için haklarından ve özgürlüklerinden fedakârlık yaptıklarında aslında vazgeçtikleri kendilerinin değil, başkalarının, özellikle de ötekileştirilenlerin ve azınlıkların haklarıdır (Sottiaux 2008: 8).

Güvenlik politikası, hukuk devleti ve insan haklarına dayalı olmalıdır ve gerçek anlamda güvenliğin, ancak demokrasiyle sağlanabileceği unutulmamalıdır. Terörle mücadele sırasında demokrasiyi koruyayım derken onu zayıflatabilecek, hatta tahrip edebilecek önlemler alınmasından kaçınmak gerekir. Amaç aracı meşru kılırsa terörist ile terörle mücadele edenler arasındaki ahlaki ve hukuki ayrım azalır ve özgürlüğü daraltmanın uzun dönemli sonuçları kısa dönemde terörle mücadelenin getirdiği kazançları zayıflatabilir. Zaten, özgürlükten yapılacak fedakârlıkların etkin güvenlik sağlamadığı da bir gerçektir. Güvenliğin etkinliğini zayıflattığı düşünülen insan hak ve özgürlüklerin tamamen ortadan kaldırıldığı bir durumda bile mutlak bir güvenliği sağlamak mümkün değildir (Hein van Kempen 2013: 14). Demokratik bir devlette

güvenlik önlemleri sadece güvenlik bürokrasisinin takdirine bırakılmayacak kadar önemlidir. Sağlıklı bir demokraside devlet, 'merak etmeyin, bana güvenin' diyerek, terörle mücadele için alınan tedbirlerin kişi hak ve özgürlüklerine olan etkisini göz ardı edemez.

Görüldüğü üzere özgürlük ve güvenlik arasındaki ilişki bir ikilemden ziyade dengeye dayanmaktadır. İptali istenen kuralda bu denge gözetilmeyerek, aşağıda ele alacağımız anayasal haklar ihlal edilmiştir.

13. Madde Yönünden

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin özlerine dokunulmaksızın ölçülülük ilkesine uygun şekilde, yasayla sınırlandırılabilmesi belirtilmektedir. Ölçülülük ilkesi sınırlamada başvuru aracının sınırlama amacını gerçekleştirmeye *elverişli* olmasını; bu aracın sınırlama amacı açısından *gerekli* olmasını ve araçla amacın ölçüsüz bir *oran* içinde bulunmamasını ifade eder. Burada kısıtlama için kullanılan araçla amaç arasında hak ve özgürlüğü en az sınırlayacak dengeli bir orantı aranmaktadır.

KDGM'nin terörle mücadele etmek için kişinin özel hayatını da içerecek şekilde, ona ait veri, bilgi ve belgeleri toplamasının, saklamasının ve işleminin o bireyin özel hayatına müdahale anlamına geldiği hususunda bir şüphe bulunmamaktadır. Toplanacak veri, bilgi ve belgelerin türü, içeriği, hangi insan gruplarını kapsayacağı, toplanmış veri, bilgi ve belgelerin ne kadar süre ile muhafaza edileceği ölçülülük ve demokratik toplumda gereklilik testine göre değerlendirilmelidir. Burada sorulması gereken soru bu hak ihlalinin terörle mücadele alanında demokratik toplum gereklerine ve zorunluluklarına ne ölçüde uyup, uymadığıdır.

Bireylerin korunması ve güvenliklerinin sağlanması amacını taşıyan terörle mücadele, bu yönüyle insan haklarını korumaya katkı yaparken, bu mücadelede alınan bazı tedbirler bireylerin hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılmasına neden olmaktadır. İptali istenen kural temel hakların sınırlandırılmasına ilişkin düzenlemelerden muaf düşünülemez. Veri, bilgi ve belge toplama demokratik bir toplumda milli güvenlik, kamu düzeni ve suçun önlenmesi gibi amaçlara ulaşmak için dahi olsa ölçülü olmalıdır.

Elverişlilik ölçütüne göre bir yasal düzenlemenin sınırlama amacı bakımından elverişli sayılması için bu düzenlemenin arzulanan amaca katkı yapması gerekmektedir. Konumuz açısından bakıldığında, veri, bilgi ve belge toplanmasının terörle mücadele amacına hizmet ettiğini söyleyebiliriz. Gereklilik ise bir temel hakkı en az sınırlayan aracın seçilmesini gerektirmekle birlikte iptali istenen kuralın, hakkı en az sınırlayan yumuşak bir araç olduğunu söyleyemeyiz. Çünkü söz konusu kural çok geniş ve sınırsız bir çerçeveyi kapsayarak, terörle mücadele adına, bireyin her türlü eylemini kapsamı dâhilinde görmekte, ona devlet müdahalesine karşı nefes alacak bir alan bırakmamaktadır. Orantılılıkta aranan ise araç ve amacın birbirine karşı ölçüsüz bir oran içerisinde olmamasıdır. Terörle mücadele amacıyla sınırsız bir şekilde, herhangi bir bağımsız denetime tabi olmadan, neredeyse başıboş bir tarzda veri, bilgi ve belge toplanması ölçüsüz bir orantısızlık yaratmaktadır. Orantılılık, yetkililerin, makul, dikkatli ve iyi niyetli hareket etmelerini ve müdahaleyi haklı kılmak için ileri sürülen sebeplerin tatmin edici, gerekli ve yeterli olmasını da kapsar. Bireyin özel alanının tehlikeye girmesi, onun hakkında veri, bilgi ve belge toplanması kadar, kime, hangi amaçlarla bunların aktarılacağı konusunda denetim imkânını da kaybetmesinde yatmaktadır. Yasal olarak veri, bilgi ve belge toplayan, kamu kuruluşları amacı gerçekleştirmeye yetecek kadar veriyle kendilerini sınırlamalıdır. İtiraza konu olan ibarede bu hususta hiçbir güvenceye yer verilmemiş olması, düzenlemenin orantısız olduğunun bir göstergesidir.

Veri, bilgi ve belgelerin toplanması ve tasnif edilmesinin terörle mücadele alanıyla sınırlı olacağı belirtilmekle birlikte, bu alanının kapsamının belirsiz ve tanımlanamaz olması, devlete çok geniş ve ucu açık bir takdir hakkı bırakmaktadır. Ayrıca, bunun terörle mücadelede ne derece etkinlik sağlayacağı da şüphelidir. Amerikan Bilimler Akademisinin konuyla ilgili hazırladığı bir çalışmada, çok sayıda veri içeren çok büyük veri tabanlarından potansiyel teröristleri bulabilmenin matematiksel olarak ya hatalı pozitif (suçsuz insanları şüpheli olarak değerlendirmek) ya da hatalı negatif (gerçek suçluları veya teröristleri tespit edememek) gibi sonuçlar doğurduğu belirtilmiştir (National Research Council 2008: 2-3). Mesela, dünyada uçakla günde yaklaşık olarak 2 milyon kişi seyahat etmektedir. Tüm bu kişiler arasında terörist profiline benzeyen ve hatalı pozitif çıkanların oranının %1 olduğunu varsayalım. Bunun anlamı 20 bin kişinin haksız yere terörist olma olasılığına karşı çeşitli sınırlayıcı muamelelere maruz kalmasıdır (Solove 2008: 353). Yakın tarihe bakmakta konumuz açısından aydınlatıcı olabilir. Örneğin, Doğu Alman Hükümeti nüfusunun dörtte biri ile ilgili veri, bilgi ve belge toplamasına rağmen, kendi sonunu öngörememişti. Çok sayıda veri ve bilgiyi etkili bir şekilde çözümleyebilmek, samanlıkta iğne aramaya benzetilmektedir. Çeşitli gerekçelerle aşırı veri toplanmasının, bu verileri toplayanların amaçlarına ne derece hizmet ettiği de kuşkuludur. Çünkü aşırı veri toplanması, veri kirliliğine yol açmakta ve amaca uygun verilerin bu veri çöplüğünden çıkarılması, ayıklanması ve çözülmesi zorlaşmaktadır.

Demokratik toplumda gereklilikten anlaşılmaması gereken başvuru tedbirin demokratik toplumu açıklayan ilkelerle uyumlu olup, olmamasıdır. Bu ilkelerin değerini azaltan her uygulama demokratik toplum için gerekli değildir. Demokratik toplum, ayrıca hak ve özgürlüklere karşı gerçekleştirilen her müdahaleye karşı kişilere bir takım güvencelerin de sağlanmasını gerektirir. Oysa iptali istenen ibare, kötüye kullanım olasılığı karşısında engelleyici etkili ve yeterli tedbirlere yer vermemektedir. Örneğin, KDGM'nin Araştırma-Geliştirme Dairesinin bu son derece geniş yetkisini denetleyecek bağımsız bir makam yoktur.

İptali istenilen düzenlemenin temel amacının insanları ve toplumu teröre karşı korumak olduğu görülmektedir. Bu son derece meşru bir amaçtır ve bu açıdan anayasaya aykırılık iddia edilemez. Ancak, bu amaca ulaşmak için kullanılan yöntemin uygunluğu ise sorundur. Hakkı sınırlayan düzenlemeyle, ilgili güvenlik kuruluşuna belirsiz ve ihtiyaç duyulandan çok daha geniş bir şekilde, sınırsız veri, bilgi ve belge toplama ve tasnif yetkisi verilmektedir. Veri, bilgi ve belgelerin toplanması sırasında kişinin temel hak ve özgürlük alanına zorunlu olmadıkça müdahale edilmemeli, terörle mücadele gibi meşru bir amaç için dahi yapılacaksa, müdahalenin sınırları iyi çizilmelidir.

17. ve 20. Maddeler Yönünden

Anayasa'nın 17. maddesi herkesin, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu hükmünü içermektedir. 'Özel hayatın gizliliği' başlığını taşıyan Anayasa'nın 20. maddesine göre de, 'Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir'.

Özel hayatın gizliliği ve bu kapsamda kişisel verilerin korunması konusu her şeyden önce insan onuruna saygı ve kişilik haklarına dayanmaktadır. Bu hak, kişinin saygınlığını ve kişiliğini serbestçe geliştirmesini mümkün kılan şeref ve haysiyet, özel yaşam ve sağlık gibi

kişisel değerler üzerindeki çıkarlarını belirterek, bireye kişiliğini dilediği şekilde, serbestçe geliştirebileceği, kendisi ve sevdikleriyle bir arada olabileceği özerk bir yaşam alanına sahip olma şansı vermektedir. Bu alanda birey, maddi ve manevi kişiliğini geliştirmek ve başkaları tarafından bilinmesini istemediği hususların güvence altına alınmasını istemek hakkına sahiptir.

İptali istenen kural, KDGM'ye Anayasaya aykırı bir şekilde son derece geniş ve sınırsız bir yetki vererek, muazzam bir veri, bilgi ve belge toplama, saklama, işleme ve değiştirme gücü olan devlet karşısında bireyi kişi olarak yok saymakta, onu basit bir veri nesnesi haline dönüştürmektedir. Adı geçen kural, insanı hakkında veri toplanan basit bir veri nesnesi konumuna indirgemektedir. İnsan onuruna saygı, insanlara nesneymiş gibi davranmayı yasaklamaktadır. Alman Anayasa Mahkemesi de insanın devlet için basit bir nesne olarak görülmesinin insan onuruna aykırı olduğunu ve devletin insana bir eşya gibi yaklaşmamasının gerekliliğini vurgulamıştır (Şimşek 2008: 5).

Kişisel verilerin korunması kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirmesine imkân tanıyarak, bireyin hayatını kendi özgür iradesiyle düzenlemesine katkı sağlamaktadır. Bireyin kişisel verileri üzerindeki hakkı yeteri kadar korunmazsa, kişiliğini serbestçe geliştirmesi zora gireceğinden, özgür iradeleriyle yaşamlarını biçimlendiren bireylerden oluşan demokratik bir toplum düzeninin ortaya çıkması ve korunması da güçleşecektir. Kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirmesi, ancak ve ancak, faaliyetlerini özgürce gerçekleştirmesi ile mümkündür. Kişisel verilerin korunmasıyla, kişisel veri toplanması, saklanması ve işlenmesi sırasında bireyin hak ve özgürlüklerinin korunarak demokratik toplum düzeninin oluşmasına katkı yapmak hedeflenmektedir.

Bireyin özel hayatını, kendi tercihleri ile nasıl şekillendirdiği ilke olarak, bir başka kişinin veya devletin ilgi alanına girmemelidir. Yaşam ilişkilerine ait tüm kişisel verileri kapsamlı bir kayda tutulan ve özel yaşamının gizliliği adeta ortadan kalkan bireyin kişiliğini geliştirmesi mümkün değildir. Kişisel verilerin korunması hakkı ihlal edildiğinde bireyin diğer temel hak ve özgürlükleri kullanması zorlaşmaktadır. Kayıt altına alınan veya alındığını düşünen birey kendi özgür kişiliğinin gereği gibi değil, kendisinden istenilen veya beklenen davranış tarzıyla hareket edecektir. Bireyler çeşitli faaliyetlerinin devlet tarafından izleneceği endişesiyle bunları gerçekleştirmekten vazgeçebilirler. Aykırı hareket tarzlarının sürekli kayıt altına alındığını düşünen birey, örneğin örgütlenme, toplantı ve düşünce özgürlüklerini kullanmama eğilimine girecektir. Eğer insanlar seyahat etmek, iletişimde bulunmak gibi belli eylemlerin hükümet tarafından yakından izleneceğini düşünürlerse, bu eylemleri gerçekleştirmekten kaçınabilirler ve yasal faaliyetlerinde kendi kendilerini sınırlama eğilimine girebilirler. Bu durum kişinin özerkliğini etkileyerek, yurttaşların özgür iradeleriyle kendi yaşamlarını belirleyebildikleri özgürlükçü demokratik esaslara dayanan bir toplum düzeninin oluşmasını engelleyecektir.

Teknolojideki gelişmeler nedeniyle çok çeşitli denetim, gözetleme ve izleme biçimleriyle bireyin özel hayatının gizliliğini muhafaza etmek gittikçe zorlaşmaktadır. Fransız filozofu Foucault'un deyişiyle 'panoptik bir gözetleme' hayatı kuşatmaktadır. Gözetlemenin esas alındığı panoptik yaşam biçimlerine doğru evrilen modern toplumlarda özel yaşama saygı hakkının ve bu hak kapsamında korunan en önemli hukuksal çıkarlardan olan mahremiyetin nasıl korunacağı önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyin, ahlaki ve toplumsal kişiliğinin gelişiminde ve diğer insanlarla olan ilişkilerini düzenlemede önemli bir kavram olan mahremiyetin ihlali insan onurunun ve kişiliğinin ihlali anlamına gelmektedir. Birey muazzam ve dehşet verici bir bilgi bankası veya veri tabanı içinde bir numaradan ibaret bir nesneye

indirgenme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu gücün sınırlandırılması, özel hayatın ve kişilik haklarının korunması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Kişisel verilerin korunması, bir özgürlük sorunudur ve özel hayatın gizliliği, yalnız kalma hakkından kişinin kendisi hakkındaki veri ve bilgileri kontrol hakkını içerir bir şekle dönüşmüştür. Bireylere hayatlarını diledikleri gibi düzenleme fırsatı sunan bir alan yaratma imkânı tanıyan özel yaşamın gizliliği hakkı, kişinin özerk bir birey olması açısından son derece önemlidir. Bu hak, başkaları ve devlet tarafından ihlal edilmemesi, saygı gösterilmesi gereken bir çeşit onursal duvar yaratmaktadır. Bireyin özel yaşamının gizliliği hakkı ile devletin güvenlik sağlama görevi arasında çatışmada güvenlik her zaman öncelik taşıyacaksa özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması haklarında söz etmenin çok fazla bir anlamı kalmamaktadır.

90. Madde Yönünden

Bu maddeye göre, 'Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.' İptal konusu düzenleme, ilk bölümde de anlatıldığı üzere, Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 17. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesini ihlal ettiğinden, Anayasa'nın 90. maddesine de aykırıdır.

Sonuç

İptali istenen düzenleme, Anayasanın, temel hak ve hürriyetlerin demokratik toplum düzenin gereklerine aykırı olarak sınırlanamayacağını belirten 13., herkesin maddi ve manevi kişiliğini geliştirme hakkına sahip olmasını güvence altına alan 17., özel hayatın gizliliğini ve kişisel verilerin korunmasını düzenleyen 20., ve temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşma hükümlerini anayasal güvence altına alan 90. maddelerine aykırı olduğundan çoğunluk görüşüne muhalif kalınmıştır.

Üye

Engin YILDIRIM

Kaynakça

Atak, Songül, (2010), 'Avrupa Konseyi'nin Kişisel Veriler Açısından Sağladığı Temel Güvenceler', *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, sayı 87, ss: 90-120.

Avrupa Konseyi, (2008), *Protecting the Right to Privacy in the Fight against Terrorism*, CommDH/IssuePaper(2008), <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Index=no&command=com.instranet>.

[CmdBlobGet&IntranetImage=1416463&SecMode=1&DocId=1426260&Usage=2](#), erişim tarihi 15.11.2012

Avrupa Konseyi, (2002), *İnsan Hakları ve Terörle Mücadele Hakkında İlkeler*, http://www.jp.coe.int/upload/90_guidelineshumanrights_terrorism_tur.pdf, erişim tarihi 15.11.2012.

Dragu, Tiberiu, (2011), 'Is There a Tradeoff between Security and Liberty' Executive Bias, Privacy Protections and Terrorism Preventions', *American Political Science Review*, 105(1): 64-78.

Hein van Kempen, Piet (2013), 'Four Concepts of Security-A Human Rights Perspective', *Human Rights Law Review*, 13: 1-23.

Küzeci, Elif, (2010), *Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara: Turhan Kitabevi.

Locke, John, (2010), *Hükümet Üstüne İkinci Tez*, çev. Aysel Doğan, İzmir: İlyas Yayinevi.

Michaelsen, Christopher, (2006), 'Balancing Civil Liberties against National Security: A Critique of Counterterrorism Rhetoric', *University of New South Wales Law Journal*, 29 (1): 1-21.

National Research Council (2008), *Protecting Individual Privacy in the Struggle Against Terrorists: A Framework for Program Assessment, Executive Summary* http://www.nap.edu/catalog.php?record_id=12452, erişim tarihi, 19.11.2012.

Posner, Richard, (2006), *Not a Suicide Pact: The Constitution in a Time of National Emergency*, Oxford: Oxford University Press.

Posner, Eric A. ve Adrian, Vermeule (2007), *Terror in the Balance: Security, Liberty and the Courts*, New York: Oxford University Press.

Scheinin, Martin, (2009), *Report of the Special Rapporteur on the Promotion and Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms while Countering Terrorism*, Human Rights, Council, UN, <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/13session/A-HRC-13-37.pdf>, erişim tarihi, 19.11.2012.

Schwartz, Paul, M (2011), 'Regulating Governmental Data Mining in the United States and Germany: Constitutional Courts, the State and New Technology', *William and Mary Law Review*, 53: 351-387.

Solove, J. Daniel (2011), *Nothing to Hide: The False Tradeoff between Privacy and Security*, New Haven: Yale University Press.

Solove, J. Daniel, (2008), 'Data Mining and the Security-Liberty Debate', *The University of Chicago Law Review*, 75: 343-362.

Sottiaux, Stefan, (2008), *Terrorism and the Limitation of the Rights: The ECHR and the US Constitution*, Oxford: Hart Publishing.

Şimşek, Oğuz, (2008), *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, İstanbul: Beta.

Vermeule, Adrian, (2011), 'Security and Liberty: Critiques of Tradeoff Thesis', *Harvard Law School Public Law and Legal Theory Working Paper Series*, paper no: 11-19 <http://ssrn.com/abstract=1888334> s. 2, erişim tarihi, 2.11.2012.

Waldron, Jeremy, (2007), 'Safety and Security', *Nebraska Law Review* 85(1): 455-507.

Waldron Jeremy, (2003), 'Security and Liberty: The Image of Balance', *The Journal of Political Philosophy*, 11 (2): 191-210.

Young, Raymond, (2008) 'Germany: Shooting Down Aircraft and Analysing Computer Data', *International Journal of Constitutional Law*, 6(2): 331-348.

MUHALEFET ŞERHİ

17.2.2010 günlü, 5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un:

1- 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının '... terörle mücadeleyle ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı ...' bölümünde yer alan '... İçişleri Bakanlığına bağlı ...' ibaresi;

2- 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan '... İçişleri Bakanlığına bağlı ...' ibaresi;

3- 4. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, birinci cümlesinde yer alan '... İçişleri Bakanının ...', ikinci cümlesinde yer alan '... İçişleri Bakanının ...' ve üçüncü cümlesinde yer alan '... İçişleri Bakanı ...' ibareleri;

4- 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan '... Bakanın onayı ile özel ihtisas ve araştırma komisyonları ...' ibaresindeki '... Bakanın ...' sözcüğü;

5- 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinin '... Bakan onayı ile en çok on Müsteşarlık Müşaviri pozisyon unvanıyla sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Personelin sözleşme usul ve esasları Müsteşarlıkça tespit edilir ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu statüde çalıştırılma, sözleşme bitiminde kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez.' bölümünde yer alan 'Bakan ...' sözcüğü ile yine aynı bölümde yer alan '... ve bu Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde belirlenen taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere Müsteşarın teklifi ve Bakan onayı ile aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Ayrıca Müsteşarlıkta sözleşmeli personel olarak istihdam edilenler için belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikramiye ve teşvik ikramiyesi ödenebilir. ...' ibaresi;

6- 13. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan 'Bakan ...' sözcüğünün;

643 ve 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile yürürlükten kaldırıldığından sözü geçen kuralların iptali istemi hakkında 'karar verilmesine yer olmadığına' karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'ne yapılan iptal başvurularının konusunu oluşturan kuralların tümüyle yasal değişikliğe uğramaları halinde, söz konusu başvurular hakkında karar verilmesinde hukuki yarar bulunmamaktadır. Ancak; yapılan değişikliğin dava konusu tümce, ibare veya sözcüklere ilişkin olması durumunda incelemenin sürdürülerek sonuca gidilmesi dolayısıyla istemle ilgili karar verilmesi gerekir. Aksi takdirde dava konusu kurallarda esasa müessir olmayacak şekilde yapılacak ekleme ve çıkarma şeklindeki değişiklikler anayasal denetimin dışında kalmasına neden olacağı, bu durumun da Anayasa Yargısının amacı ve işlevine ters düşeceğinden çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Nuri NECİPOĞLU

* Türkiye, bu Sözleşmeyi imzalamakla birlikte, 'Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun', henüz yasalaşmadığından Sözleşme'nin ilgili hükmü gereğince taraf olmamıştır.